

Извештај о раду
са финансијским извештајем
за 2025. годину
Музеја Крајине у Неготину

Извештај о раду Музеја Крајине Неготин за 2025. годину

Музеј Крајине је у 2025. години радио у складу са усвојеним Програмом рада, кадровским и финансијским капацитетима. Наша установа своју делатност обавља у три зграде, које потичу из XIX века и неопходно је стално одржавање и улагање у објекте. Објекте се трудимо да, колико год смо у могућности, одржавамо сопственим капацитетима, а поред тога велику помоћ нам пружају и надлежне установе са територије општине Неготин и Републике Србије. У Музеју Крајине у сталном радном односу је десеторо радника. Ради успешне реализације послова и пројеката током године, на основу уговора на одређено време, ПП послова и уговора о делу је било ангажовано још неколико радника и сарадника.

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ЗАПОСЛЕНИХ У МУЗЕЈУ КРАЈИНЕ

Радно место	Број извршилаца
Директор установе културе	1
Кустос (археолог, етнолог, историчар уметности)	3
Документариста	1
Музејски педагог	1
Сарадник за просторно одржавање музејског комплекса	1
Књижничар	1
Водич	1
Рачуновођа/ радник за финансијске послове	1
Домар / мајстор одржавања (од 11. новембра је један домар отишао у пензију)	2
У К У П Н О	12

Поред запослених који су у сталном радном односу у музеју, током године се за потребе рада и реализације пројеката ангажују стручни сарадници, на основу уговора.

У претходној години пројекти везани за стручне послове Музеја Крајине подржани су на конкурсима Министарства културе Републике Србије. Ради се о пројектима из области археологије, презентације и стварања бољих услова за чување културног наслеђа. Из области непокретног културног наслеђа, Музеј Крајине је носилац пројекта: Археолошко налазиште Врело – Шаркамен, Пројекат конзерваторско-рестаураторских радова на откривеним и археолошки истраженим архитектонским садржајима – прострије уз западни бедем северно од западне капије (просторије 1, 2 и 3, сектор III) и део бедема северно од северне куле западне капије, који је Министарство културе РС подржало са 7.000.000,00 динара. Руководилац је Гордан Јањић.

Музеј Крајине је у 2025. години обављао и редовне стручне послове из домена основне делатности:

- Обогаћивање збирки путем истраживања, откупа или поклона;
- Рад на документацији збирки и музејској библиотеци;
- Сарадња са научним институцијама и установама културе у Републици, региону, округу и општини;
- Рад на санацији музејских објеката, конзервацији и рестаурацији;

Поред поменутих послова из основне делатности, Музеј Крајине је учествовао и у пословима који се тичу анимирања јавности о културним добрима музеја, али и неготинске општине у целини, у циљу поспешивања туристичке, културне и стручне посете Музеју и Неготину. Током 2025. године, објекте Музеја Крајине посетило је путем екскурзија, појединачних посета као и кроз музејске програме око 38.649 посетилаца.

Запосленима у Музеју Крајине редовно се обраћају заинтересовани за пружање стручне помоћи или за могућност коришћења стручне библиотеке Музеја, којима се излази у сусрет. Редовно смо сарађивали са електронским и штампаним медијима у циљу афирмације делатности установе, на основу чега је снимљено више емисија и објављено доста текстова. Web site, Instagram и facebook страница Музеја Крајине редовно су ажурирани представљањем урађеног и најавом наступајућих музејских активности.

Хронолошки извештај о раду Музеја Крајине

ЈАНУАР 2025.

У оквиру обележавања дана рођења Стевана Мокрањца, у организацији неготинског Дома културе, бројне делегације положили су цвеће на споменике испред родне куће композитора и у градском парку. Делегацију Музеја Крајине чинили су директорка Весна Станковић, музејски саветник Емила Петровић и виши књижничар Слађана Милошевић.

Пописне комисије су завршиле са пописом имовине и основних средстава Музеја Крајине, а радили смо и на изради правилника и извештаја према надлежним државним

Први програм Музеја Крајине у 2025. години било је гостовање у Позоришном музеју у Зајечару, протекао је у пријатељској и срдечној атмосфери. Публици у Зајечару представљене су публикација и изложба „Музејска документација фестивала Мокрањчеви дани“, аутора Ивице Трајковића, документаристе саветника.

ФЕБРУАР 2025.

Изложба „Ратна слика Србије у Другом светском рату, 1941–1945“ аутора др Маријане Мраовић, др Јасмине Николић, др Драгане Милорадовић и Наташе Милошевић Дулић, постављена је у Галерији Музеја Хајдук Вељка у Неготину.

Свечаност отварања изложбе организована је 13. фебруара 2025. године у 13 часова.

Изложбу, која ће у Неготину гостовати до 1. марта 2025. године, отворио је Председник Скупштине Града Пожаревца др Срећко Босић.

Изложбом „Ратна слика Србије у Другом светском рату, 1941–1945“, Историјски архив Пожаревац, Војни архив и Војни музеј, у сарадњи са Историјским архивом у Неготину и Музејом Крајине, под покровитељством Града Пожаревац, Министарства одбране Републике Србије и Општине Неготин, дају свој допринос чувању сећања на рат и подвиге ослободилаца, учвршћивању антифашизма као дубоког опредељења за мир и

слободу, као и допринос обележавању осамдесет година од победе над фашизмом у Другом светском рату.

У галерији Мокрањчеве куће 13. фебруара 2025. године отворена је изложба „Тимок“ аутора Вељка Михајловића. О изложби која је инспирисана пределима око Тимока, говорили су аутор, Вељко Михајловић и виши кустос историчар уметности Весна Николић.

Током Сртења - Дана државности Републике Србије, сви објекти Музеја Крајине су били отворени и бесплатни за посетиоце. У библиотеци Музеја Крајине смо 16. фебруара, у присуству Митрополита тимочког Илариона, игумана манастира Буково оца Козме, свештеника Илије и Новака, као и директора Историјског архива Неготин и Дома културе „Стеван Мокрањац“, у срдачном и пријатном расположењу обележили значајан датум у постојању и раду нашег Музеја: 91 годину од оснивања, као и славу Музеја Крајине – Светог Симеона и Ану.

Радили смо на припреми пројеката са којима смо конкурисали код Министарства културе Републике Србије за 2025. годину. На конкурс смо пријавили три пројекта: један из области музејског наслеђа, један из области археолошког наслеђа и један из области непокретног културног наслеђа. Такође смо сарадници у пројектима Археолошког института и Балканолошког института, а многим установама и удружењима смо дали препоруке за пројекте.

Музеј Крајине имао част да 11. фебруара 2025. год. угости Њену Екселенцију Кристин Мелсом, амбасадорку Краљевине Норвешке, која је на позив Дома културе “Стеван Мокрањац” у дводневној је посети Неготину. У пратњи Данијеле Марковић, директорке Дома културе „Стеван Мокрањац“ делегација је посетила објекте Музеја Крајине. Испред Музеја, амбасадорку је поздравила директорка Весна Станковић, пожелевши јој добродошлицу и изразивши задовољство због њене посете. Поставке Музеја јој је показао музејски саветник Ивица Трајковић, који ју је упознао са знаменитим личностима града, као и са најзначајнијим предметима у збирци, објашњавајући њихов историјски и културни значај. Ова посета представља значајан догађај како за наш Музеј, тако и за локалну заједницу, јер је то била прилика да се представи богато културно и историјско наслеђе нашег краја.

МАРТ 2025.

У галерији Музеја Хајдук Вељка у Неготину, 4. марта 2025. године, отворена је изложба „Трагом вина“, која истражује дубоку историјску везу између Француске и винске регије Неготинске Крајине. Ова изложба је део ширег пројекта Европске уније „ЕУ за културно наслеђе и туризам“, који има за циљ промоцију источне Србије као атрактивне културне и туристичке дестинације. Пројекат финансирају ЕУ и Влада Немачке, а спроводи Немачка организација за међународну сарадњу (GIZ).

Изложба истражује историјску сарадњу која траје већ скоро два века, започету средином 19. века када је филоксера уништила француске винограде, те су француски винари потражили квалитетна вина у Србији, нарочито у Неготинској Крајини. Француски стручњаци су донели нова знања која су допринела развоју виноградарства у овом региону. На изложби су, путем шест паноа, представљене Рајачке, Рогљевачке и Смедовачке пивнице, које негују вишевековно виноградарско наслеђе, као и предмети из етнолошке збирке коју води етнолог Емила Петровић, музејска саветница Музеја Крајине. На паноима се, такође, налазе разгледнице и фотографије из Збирке сликовне грађе Музеја Крајине, коју води Слађана Милошевић, виши књижничар нашег музеја. Поред наших колегиница, у реализацији изложбе, чији су приређивачи Јована Јовановић и Тања Цупаћ (GIZ), учествовали су: Станислав Сретеновић, Јелица Јовановић, Гордана Станковић, Драгослав Илић, Војислав Гелевски, као и тимови из За Media и New Moment-а. Поред ових шест паноа, изложба обухвата и експонате који говоре о развоју винарства и виноградарства на овом подручју, а припадају етнолошкој збирци коју води етнолог Емила Петровић, музејска саветница, као и дело Радислава Тркуље из ликовне збирке Музеја Крајине, коју води историчарка уметности Весна Николић, виши кустос.

На отварању изложбе говориле су директорка Музеја Крајине Весна Станковић, представница GIZ-а Јована Јовановић и једна од ауторки, етнолог Емила Петровић, музејска саветница Музеја Крајине. Музеј Крајине је добио на поклон целокупну изложбу која се састоји од шест паноа.

Музеј Крајине је учествовао код Националног комитета ИКОМ-а Србије на конкурс за годишњу награду у две категорије: за музеј године и за изложбу године (за изложбу "Беж те, Турци" ауторки Весне Николић и Слађане Милошевић).

Током марта је урађен велики и мали сервис на службеном аутомобилу, извршена је санација санитарног чвора и одвода у приступном депоу и лимарски радови на споју шупе са Мокрањчевом кућом.

Започела је сезона екскурзија и у складу са тим организована су дежурства у објектима Музеја Крајине, као и чишћење и уређење поставки.

АПРИЛ 2025.

Настављена је сезона екскурзија и у складу са тим организована су дежурства у објектима Музеја Крајине, као и чишћење и уређење поставки.

У галерији Музеја Хајдук Вељка, 3. априла 2025. године, ученици IV-2 ОШ „Бранко Радичевић“, са својом учитељицом Слађаном Динкић, учествовали су у креативној радионици Музеја Крајине под називом „Грожђе у бојама прошлости“, где су кроз игру и стваралаштво учили о традиционалном винарству и виноградарству.

Након уводне речи музејског педагога Сање Радосављевић, ученици су сазнали како се некада гајила винова лоза и производило вино, а о овој теми им је говорио мастер инжењер пољопривреде за воћарство и виноградарство Иван Радосављевић, кустос нашег музеја. Након теоријског дела, музејски водич Весна Јањић је објаснила ученицима како да од пластелина обликују гроздове, корпе, косире и друге предмете везане за виноградарство. Овом активношћу ученици су кроз игру и ручни рад развијали креативност и моторичке вештине, док су уједно усвајали важна сазнања о традицији и култури.

Промоција дечије публикације „Волим Хајдук Вељка“, ауторке Весне Николић, више кустоскиње Музеја Крајине., одржана је 14. априла 2025. у галерији Музеја Крајине. Публикацију је својим илустрацијама оживела Исидора Живковић Дудок. Галерија је била испуњена осмесима и радошћу малишана из Предшколске установе „Пчелица“, који су били у пратњи својих васпитачица Сузана Јанковић, Јасне Савић и Злате Димитријевић.

Након уводне речи директорке Музеја Весне Станковић, о књизи су говориле ауторка публикације и ауторка илустрација, преносећи деци дух јунаштва, историје и љубави према завичају. Након програма и послужења, сваки мали посетилац је на поклон

добио свој примерак књиге – као трајну успомену и подстицај да се историја учи са радошћу.

У галерији Музеја Хајдук Вељка, 16. априла, одржана је Ускршња радионица са малишанима из ПУ „Пчелица“, који су нас посетили у пратњи својих васпитачица Јасне Савић и Сузана Јанковић. Радионицу су водиле Сања Радосављевић, кустос педагог, Весна Николић, виши кустос – историчар уметности и Весна Јањић, музејски водич. После уводног предавања о Ускрсу, малишани су бојили ускршња јаја, уживајући у бојама, машти и дружењу, а након одржане радионице, обишли и сталну поставку у Музеју.

Изложба „Музичка школа у Неготину у документима и сећањима“, аутора Ивице Трајковића, документаристе-саветника Музеја Крајине, свечано је отворена у четвртак, 24. априла, у препуној галерији Мокрањчеве куће. Изложба осветљава богату историју неготинске музичке школе, институције која већ деценијама представља један од стубова културног живота нашег града. Публици се најпре обратио аутор изложбе, који је надахнуто говорио о самим почецима школе, где је и у каквим условима рад почео, у којим зградама је била смештена, те како се временом развијала у важну културно-образовну установу.

Посебну драж вечери дала је професорка српског језика и књижевности у пензији, госпођа Бојана Павловић, која је са присутнима поделила своја лична и емотивна сећања на године проведене у школи, на генерације ученика, колеге и незаборавне моменте који чине историју ове институције живом и значајном.

Професорка хармонике Светлана Кравченко је говорила о свом дугогодишњем раду у школи, стављајући акценат на значајне колеге и сараднике пореклом из Украјине. У свом излагању истакла је дубоке везе, узајамно поштовање и богатство културне размене које су украјински професори унели у педагошки и уметнички живот школе, остављајући неизбрисив траг у њеном развоју.

Публици се обратила и директорка школе, Ксенија Гоцић, истакавши колико је важно неговати културу памћења и поштовања традиције, али и како ова изложба представља подстицај за даљи рад и очување музичке баштине Неготина. Програм је био употпуњен и музичким наступом — чаробним звуцима виолине и клавира које су извели ученица школе Клеа Ковач у пратњи корепетитора Предрага Грујића.

У понедељак, 28. априла, у галерији Мокрањчеве куће, поводом обележавања 126 година од рођења проф. др Момчила Ст. Мокрањца, одржана је промоција публикације „Упознај токсичност – живи безбедно“. О значају правилног информисања о токсичним супстанцама, начинима њиховог препознавања и заштите здравља говорила је проф. др Данијела Ђукић-Ћосић са Фармацеутског факултета Универзитета у Београду. Њено излагање било је веома инспиративно, стручно и надахнуто, усмерено ка подизању свести о важности превенције и правилне едукације у свакодневном животу.

Публикација „Упознај токсичност – живи безбедно“ представља важан корак у едукацији грађана о ризицима којима смо изложени и начинима како можемо безбедно живети у савременом окружењу.

Припремали смо програме са којима учествујемо у манифестацији „Мајске свечаности“.

Крајем априла урађен је путем донације равнајући слој бетона у дворишном делу Музеја Крајине код службеног улаза.

МАЈ 2025.

Почетком маја и почетком сезоне посета Родној кући Стевана Ст. Мокрањца, једног од најзначајнијих српских композитора и утемељивача савремене српске музике, успешно је завршена реконструкција степеништа, а на основу услова Завода за заштиту споменика културе из Ниша.

Родна кућа Стевана Мокрањца представља непокретно културно добро и споменик културе од великог значаја, који чува сећање на живот и дело славног композитора. Кућа је изграђена у 19. веку и одликује се карактеристикама традиционалне балканске варошке стамбене архитектуре. Један је од најпосећенијих објеката Музеја Крајине у Неготину. Годишње је обиђе око 20.000 посетилаца, чиме заузима значајно место у културној и музичкој историји Србије.

Реконструкцијом степеништа на улазу у Родну кућу Стевана Мокрањца значајно су унапређени безбедност и естетика простора, чиме је обезбеђен пријатнији и сигурнији боравак за све посетиоце музеја.

Музеј Крајине континуирано води бригу о очувању културних добара од националног значаја, а овом реконструкцијом још једном је показао посвећеност достојанственом представљању културног наслеђа Стевана Мокрањца и његовог значаја за будуће генерације.

У галерији Музеја Хајдук Вељка, 13. априла, свечано је отворена изложба академске сликарке и овогодишње добитнице Мајске награде – Наде Којић. Изложба носи наслов „Уметност на дар – Нада Којић“, а приредила ју је историчарка уметности виша кустоскиња Музеја Крајине, Весна Николић.

Након поздравне речи директорке музеја Весне Станковић, бројна публика уживала је у стручном и емотивном представљању богатог уметничког опуса Наде Којић, о којем је говорила ауторка изложбе. Посебан тренутак вечери било је обраћање Драгане Катић – некадашње ученице Наде Којић, а сада професорке у Неготинској гимназији, која је са дубоким поштовањем и емоцијама говорила о свом учитељу и узору.

На самом крају присутнима се обратила и уметница, Нада Којић, изражавајући захвалност и љубав према завичају. Управо је том љубављу вођена, на предлог професорке Катић, Музеју Крајине поклонила чак 128 својих дела – великодушни гест који трајно обогаћује ликовни фонд наше установе.

У четвртак, 15. маја, у галерији Музеја Хајдук Вељка, одржана је креативна радионица под називом „Цртање дарова уметности“, организована поводом изложбе „Уметност на дар – Нада Којић“, ауторке Весне Николић. Радионицу је осмислила и реализовала Педагошка служба Музеја Крајине, а водиле су је Сања Радосављевић, кустос педагог, Весна Николић, виши кустос историчар уметности, и Весна Јањић, музејски водич.

У оквиру традиционалне манифестације Мајске свечаности, у Музеју Крајине је организован посебан програм 16. маја под називом „Дечији дан у музеју“, намењен најмлађим посетиоцима. Овај догађај обележио је радост, знатижеља и дечија граја, јер су музеј посетили ученици 1, 2, 3. и 4. разреда као и ђаци из подручних одељења ОШ „Вера Радосављевић“, у пратњи својих учитељица: Тање Павловић, Оливере Стаменковић, Мирославе Радић, Гордане Миладиновић, Славице Петровић, Јелене Караманчић, Драгице Пампуловић и Зорице Стоимировић, као и ученици 6. разреда ОШ „Бранко Радичевић”,

који су у музеј дошли у пратњи својих наставника: Љубише Благојевића и Весне Првуловић.

Током посете, ученици су имали прилику да на занимљив и интерактиван начин упознају културно наслеђе свог краја, кроз изложбе, радионице и прилагођене садржаје. Уз стручно вођење, деца су учила о историји, уметности и обичајима, а многи су први пут закорачили у музејски простор, што је додатно обогатило њихово искуство. „Дечији дан у музеју” поново је показао колико је важно приближавати културу и историју најмлађима, подстичући љубав према традицији, али и истраживачки дух. Радознали и насмејани мали посетиоци понели су са собом лепе утиске, нова знања и много инспирације за будуће школске дане.

Музичке радионице у Родној кући Стевана Мокрањца одржане су 31. маја, у оквиру 12. Вокалног етно-фестивала младих – ВЕФ 2025. Радионице су водили етномузиколози. Поред радионица, учесници су имали прилику да обиђу Родну кућу Стевана Мокрањца – славног композитора и етномузиколога који је својим радом сачувао бројне народне и духовне песме од заборавља. На тај начин, фестивал се на посебан начин повезао са културном баштином коју чува Музеј Крајине.

Учесници су уживали не само у разгледању куће, већ су, инспирисани радионицама и животом и радом нашег славног композитора, наставили музичко дружење у дворишту, претварајући простор у праву малу оазу етно стваралаштва.

ЈУН 2025.

У првој половини јуна имали смо велики број екскурзија и у складу са тим била су организована дежурства у објектима Музеја Крајине.

У галерији Мокрањчеве куће, у организацији Историјског архива у Неготину, 3. јуна је одржана изложба и промоција књиге „Цркве брвнаре у Србији – чувари традиције – непрекидна молитва под дрвеним сводом“, аутора Станка Костића, уметничког фотографа. На промоцији су поред аутора говорили и Његово Високопреосвештенство Митрополит Тимочки господин Иларион, Ненад Војиновић, директор Архива у Неготину и Емила Петровић, етнолог музејски саветник Музеја Крајине у Неготину. Ова публикације је издата поводом 850 година од рођења Светог Саве. Отварање изложбе и промоцију књиге

је својим изведбама увеличао и Хор Цркве Свете Тројице у Неготину под руководством Светлане Кравченко.

У Дому културе у Чубри свечано је отворена друга по реду етно-изложба под називом „Чувари културног наслеђа“, која је изазвала велико интересовање мештана и гостију. Иницијатор и аутор изложбе је Мирјана Васић, некадашња новинарка и дугогодишња службеница Градске управе у Смедереву, сада у пензији. Изложбу је званично отворила Емила Петровић, етнолог – музејски саветник Музеја Крајине.

На летњој позорници Музеја Хајдук Вељка, 20. јуна је одржано књижевно вече под називом „Књижевни портрет Саше Скалушевића Скале“. Ово културно дешавање привукло је бројне љубитеље књижевности, који су имали прилику да се упознају са стваралаштвом Саше Скалушевића Скале, аутора више запажених публикација. Поред аутора, публици су се обратили и Предраг Милојевић, као и Марко Костић, који су говорили о значају и особеностима Скалиног књижевног опуса. Кроз инспиративне осврте и читање одломака из његових дела, вече је протекло у духу уметничке размене и поетске атмосфере.

ЈУЛ 2025.

У галерији Музеја Хајдук Вељка 1. јула 2025. је свечано отворена изложба „Иди кући – Дуће ла каса“, ауторке Сузане Мијић, музејске саветнице Музеја рударства и металургије Бор.

Изложба представља својеврстан водич кроз Етнолошку збирку покућства и културу становања становништва источне Србије. Изложени предмети од дрвета – набављани поклонима и откупима – сведоче о култури и начину живота билингвалног и мултиетничког становништва Бора и околине од друге половине 19. века до првих деценија 20. века. Поруке које ови предмети носе не свде се само на облик и функцију, већ говоре и о привређивању, укусу, историјском контексту и свакодневици заједница које су их користиле. Покућство је подељено на градско и сеоско, с посебним освртом на утицај француског колонијалног стила у периоду развоја Борског рудника.

Министарство културе Републике Србије објавило је резултате конкурса за област културног наслеђа. Одобрени су следећи пројекти Музеја Крајине и његових сарадника у вредности од 9.150.000,00 динара:

ЗА ОБЛАСТ НЕПОКРЕТНОГ КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА

Музеј Крајине: Археолошко налазиште Врело – Шаркамен, Пројекат конзерваторско-рестаураторских радова на откривеним и археолошки истраженим архитектонским садржајима – просторије уз западни бедем северно од западне капије (просторије 1, 2 и 3, сектор III) и део бедема северно од северне куле западне капије – 7.000.000,00.

ЗА ОБЛАСТ АРХЕОЛОШКОГ НАСЛЕЂА:

Археолошки институт у Београду: Врело – Шаркамен, археолошка истраживања, презентација и промоција – 1.100.000,00.

Балканолошки институт САНУ: Археолошко ископавање локалитета „Ћетаће“ – Радујевац, општина Неготин, надамак ушћа Тимока у Дунав, у саставу Римског Лимеса – 1.050.000,00.

Адвокат Александар Милић је бесправно оградио део парцеле у оквиру комплекса Родне куће Стевана Мокрањца због чега је Музеј Крајине, заједно са Домом културе “Стеван Мокрањцац” послао дописе Заводу за заштиту споменика културе у Нишу, Општини Неготин, Комуналној и Грађевинској инспекцији ради заштите и враћања у првобитно стање.

Музеј Крајине је гостовао у Јавној библиотеци „Бољевац“ са изложбом „Наслеђе природа“, ауторке Емиле Петровић, етнологичке и музејске саветнице Музеја Крајине, која је отворена 17. јула 2025. године. Посетиоце и госте је најпре поздравила директорка библиотеке, Зорица Масловарић, а затим и Весна Станковић, директорка Музеја Крајине. Ауторка изложбе, Емила Петровић, публици је приближила концепт изложбе која кроз етнологичке карактеристике приказује однос човека и природе, као и важност очувања традиционалног наслеђа у савременом контексту.

Ова изложба представља леп пример сарадње установа културе и заједничке посвећености очувању и промоцији локалног културног наслеђа.

Завршена је конзервација и рестаурација скулптуре Хајдук Вељко на коњу, аутора Михаила Томића из 1954. године и конзервација и рестаурација бисте Стевана Мокрањца

рад вајара Милована Крстића с почетка 20. века. Радове је извршио конзерватор из Ниша Миле Симић.

У оквиру манифестације „Неготинско лето“, Туристичка организација општине Неготин и Музеј Крајине реализовали су програм: „Водимо вас на археолошки локалитет Врело – Шаркамен“ 20. јула 2025. Овим програмом организатори су настојали да учесницима приближе вредност археолошког блага које се налази у нашој близини и да кроз непосредно искуство допринесу развијању свести о значају његовог очувања и разумевања. Гордан Јањић, археолог музејски саветник, присутнима је на занимљив и стручан начин представио локалитет, говорећи о његовој историји, значају и перспективама будућих истраживања.

У галерији Музеја Хајдук Вељка, 30. јула одржана је свечана промоција публикације „Женске школе у Неготину у 19. и првој половини 20. века“ и отворена пратећа изложба истог назива, посвећена значајној, али често запостављеној теми – историји женског образовања у Неготину. Ауторка публикације, Сања Радосављевић, кустос педагог Музеја Крајине, представила је прво систематизовано истраживање о образовним установама намењеним девојчицама и девојкама у нашем граду.

За потребе програмских активности, купљено је тридесет склопивих столица и звучник.

АВГУСТ 2025.

У среду, 6. августа 2025. године, са почетком у 20 часова, на летњој позорници Музеја Хајдук Вељка у Неготину, у оквиру манифестације „Неготинско лето“, одржана је трибина под насловом „Чучук Стана и друге хероине из наше историје и традиције као сведочанство и инспирација“, у организацији Музеја Крајине. Овај догађај окупио је стручњаке из области историје, музеологије, су својим делима, храброшћу и моралним вредностима оставиле неизбрисив траг у националној историји и култури.

Ненад Војиновић, архивски саветник и директор Историјског архива у Неготину је представио лик и значај легендарне Чучук Стане – једне од најпознатијих хероина српске историје. Његово излагање није било представљање ове изузетне жене само као сапутнице Хајдук Вељка, већ и као симбола женске храбрости, оданости и слободарског духа.

Јелица Илић, музејска саветница Народног музеја у Зајечару, говорила је о хероинама Другог светског рата, женама које су, у периоду страдања и борбе, показале изузетну храброст, истрајност и пожртвованост, активно учествујући у народноослободилачкој борби и градећи темеље слободе коју данас уживамо.

Из угла књижевности, Радојка Плавшић, професорка српског језика и књижевности, анализирала је улоге женских ликова у српској народној књижевности. У свом излагању подсетила нас је на ликове које представљају архетипове женске снаге, верности, мајчинске љубави и моралне чврстине који су вековима инспирисали и васпитавали генерације.

Весна Станковић, педагошки саветник и директор Музеја Крајине, говорила је о животу и делу две изузетне жене српске историје – Надежде Петровић и Милунке Савић. Њихова хуманост, несебичност и пожртвованост, како на фронту, тако и у културном животу Србије, представљају трајне вредности које заслужују поштовање и памћење. Циљ трибине био је да се јавности укаже на значај који су жене имале у историји и културном наслеђу нашег народа, као и да се истакне важност очувања културе сећања на хероине чији животи и дела могу послужити као трајни узор и надахнуће у савременом друштву.

Дан погибије Хајдук Вељка обележен је 11. августа код споменика на месту погибије легендарног јунака, у организацији Музеја Крајине у присуству представника локалне самоуправе и бројних удружења. Парастос су служили свештеници Архиепископског намесништва неготинског, а репрезентативне делегације су положили цвеће на споменик. Након парастоса, о значају данашњег датума говорили су Марјан Керчуљ, архиепископски намесник неготински и Весна Станковић, директорка Музеја Крајине.

Стручно вођење кроз Музеј Хајдук Вељка уприличено је у оквиру обележавања дана погибије Хајдук Вељка и завршено је на најлепши могући начин. Поред наших суграђана заинтересованих за стручно вођење, Музеј Хајдук Вељка, у организацији Центра за нематеријално културно наслеђе „Корени“ из Зајечара, посетила су деца из Канаде, пореклом са наших простора. Наши гости, који су у посети овом делу Србије, поред Музеја Хајдук Вељка, обишли су Мокрањчеву кућу и манастир Буково.

Центар за нематеријално културно наслеђе „Корени“ је у периоду од 10. до 12. августа био домаћин члановима Academy of Serbian Folk Dancing Association (Академија за српске народне игре) из Торонта.

На летњој сцени Музеја Хајдук Вељка у среду, 13. августа 2025. године, промовисан је „Цветник женских имена“ ауторке Љубице Жикић, још један од програма Музеја Крајине у оквиру „Неготинског лета 2025“.

Након поздравне речи Весне Станковић, директорке Музеја Крајине, присутнима се обратила Емила Петровић, етнолог, музејска саветница Музеја Крајине, која је истакла значај ове публикације за очување нематеријалне културне баштине и у улози модератора, осветљавала етнолошку страну публикације кроз дијалог са ауторком.

У организацији неготинског СУБНОР-а, 16. августа, у парку код бисти народних хероја, обележен је Дан формирања Крајинског партизанског одреда. Свечаности је присуствовао велики број званица и сарадника, а програм је употпуњен културно-уметничким садржајем. У име Музеја Крајине свечаности је присуствовао и Ивица Трајковић, документариста–саветник Музеја. Обележавање овог датума представља подсетник на историјску улогу Крајинског партизанског одреда и његов допринос у борби за слободу, као и прилику да се ода почаст херојима који су дали живот за идеале слободе и правде.

Стручњаци Музеја Крајине из Неготина и Археолошког института из Београда започели су 22. августа 2025. тринаесту узастопну кампању археолошких истраживања на резиденцијално-меморијалном комплексу који је зидао римски тетрах (император) Максимин Даја (305-313) на месту Врело – Шаркамен, а по пројекту “Врело-Шаркамен, археолошка истраживања, промоција и презентација“. Радови ће трајати до 20. септембра. Средства су обезбеђена захваљујући разумевању Министарства културе Републике Србије и Музеја Крајине у Неготину. Стручњаци Археолошког института у Београду и нашег музеја реализоваће планиране послове. Археолошка ископавања ће се наставити у југозападном делу утврђења. Акцент ће бити на наставку откривања монументалне (двоспратне) југозападне куле царске палате. Такође, истраживања ће се проширити и на јужни бедем утврђења.

На летњој сцени Музеја Хајдук Вељка у суботу, 23. августа 2025. године, промовисана је збирка прича „Витезови Вилиног царства“ ауторке Данијеле Николић.

У оквиру емисије “Водимо Вас у Музеј Крајине” из серијала “Кустос” на Еuronews Србија, представљен је Музеј Крајине у Неготину. О раду и значају музеја говорили су директорка Весна Станковић и Ивица Трајковић, документариста саветник.

У оквиру овогодишње манифестације „Неготинско лето 2025“, Туристичка организација општине Неготин и Музеј Крајине у недељу, 24. августа 2025, организовали су излет на археолошки локалитет Мора Вагеи код Михајловца. Посетиоци су били у прилици да се упознају са овим значајним локалитетом кроз стручно вођење Гордана Јањића, археолога и музејског саветника Музеја Крајине.

Крајем августа је снимана ТВ емисија “Срцем кроз равницу” на локалитету Врело - Шаркамен.

СЕПТЕМБАР 2025.

У препуном дворишту Музеја Хајдук Вељка, на летњој сцени, 9. септембра 2025. године од 19 сати, одржана је промоција другог допуњеног издања монографије “Врело – Шаркамен код Неготина, тетрархијска резиденција Максимиана Даје” аутора МА Гордана Јањића, др Софије Петковић и др Игора Бјелића.

Директорка Музеја Крајине, Весна Станковић, истакла је у уводном обраћању да је Музеј Крајине уприличио штампу ове значајне публикације и њену промоцију управо ове 2025. године која је проглашена за годину археологије и у којој се обележава јубилеј – 160 година од првих археолошких ископавања у Србији са жељом да се што више сазна у јавности о вредности и значају овако значајног археолошког локалитета као што је Врело – Шаркамен, као и важности његовог даљег истраживања, конзервације и промоције.

Пред многобројном публиком и у пријатном амбијенту, аутори МА Гордан Јањић, археолог саветник Музеја Крајине, др Софија Петковић, научни саветник Археолошког института у Београду и руководилац пројекта археолошких истраживања царске палате Врело – Шаркамен и др Игор Бјелић, научни сарадник Археолошког института у Београду,

веома надахнуто и занимљиво говорили су о дугогодишњим истраживањима на Шаркамену, о својим утисцима, запажањима, изненађењима и мистеријама које чекају да буду откривене. Модератор програма била је др Марија Јовић, научни сарадник Археолошког института у Београду. У овој публикацији аутори нас воде кроз историјат дугог трагања археолога за разлозима за изградњу комплекса на Шаркамену. Уз изношење пред јавност најновијих резултата археолошких истраживања и архитектонских испитивања, која већ годинама заједно предузимају Археолошки институт из Београда и Музеј Крајине у Неготину. Пажљиве анализе начина градње и коришћених материјала дозволиле су доношење многих значајних закључака о разлозима за градњу комплекса на Шаркамену, његовом значају и временском оквиру током кога је употребљаван.

Половином септембра, а посебно током 59. „Мокрањчевих дана“, имали смо велики број екскурзија и посетилаца, а у складу са тим била су организована дежурства у објектима Музеја Крајине.

Уочи свечаног отварања 59. „Мокрањчевих дана“, на споменик Стевану Стојановићу Мокрањцу у комплексу његове родне куће положено је цвеће. Цвеће су положили Владимир Величковић, председник Општине Неготин, Весна Станковић, директорка Музеја Крајине, и Данијела Марковић, директорка Дома културе „Стеван Мокрањац“.

Министарка за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Милица Ђурђевић Стаменковски, боравила је 13. септембра 2025. у Неготину. Том приликом, у пратњи председника општине Неготин Владимира Величковића и директорке Музеја Крајине Весне Станковић, обишла је Музеј Хајдук Вељка. Министарка се упознала са богатом музејском поставком посвећеном легендарном јунаку Првог српског устанка, као и са изложбом „Женске школе у Неготину у 19. и првој половини 20. века“.

Уз звуке фанфара и наступ здружених хорова, у дворишту Мокрањчеве родне куће у Неготину 13. септембра 2025. свечано су отворени 59. Мокрањчеви дани, манифестација посвећена највећем српском композитору Стевану Стојановићу Мокрањцу. Након уводне речи председника општине Неготин, Владимира Величковића, пригодну беседу одржао је проф. др Драгослав Големовић. Манифестацију је званично отворила министарка за рад,

запошљавање, борачка и социјална питања, Милица Ђурђевић Стаменковски, након чега је здружени хор извео Мокрањчеву Шесту руковет.

Министар културе Никола Селаковић посетио је Музеј Хајдук Вељка и Мокрањчеву родну кућу током септембра. Посета представља значајан допринос промоцији културног наслеђа Неготина и подршку институцијама које чувају традицију и историјско памћење овог краја.

Овогодишњи Мокрањчеви дани, који окупљају еминентне уметнике, ансамбле и љубитеље хорске музике, наставиће се богатим програмом у част Мокрањчевог стваралаштва и музичке традиције Србије.

У уторак, 16. септембра, у оквиру 59. Мокрањчевих дана свечано је отворена изложба „Мокрањцу на дар“. Након уводне речи директорке Дома културе „Стеван Мокрањац“, Данијеле Марковић, публици су се обратили аутори изложбе: Весна Станковић, музејски едукатор и директор Музеја Крајине, Сања Радосављевић, кустос педагог и Ивица Трајковић, документариста саветник.

Изложба представља вишеслојну интерпретацију културне и друштвене праксе даривања, сагледану кроз призму живота и рада Стевана Стојановића Мокрањца, једне од најзначајнијих фигура српске музичке историје. Изложба тематизује поклоне које је Мокрањац добијао током свог професионалног и приватног живота, третирајући их не само као материјалне предмете, већ као симболе културне меморије, личне афективности и институционалног признања.

У препуној галерији Музеја Хајдук Вељка, 24. септембра, свечано је отворена изложба „Свила, срма и кадифа“ аутора Милана Николића, студента етнологије и антропологије на Филозофском факултету Универзитета у Београду. Присутне је најпре поздравила директорка Музеја Крајине, Весна Станковић, након чега се публици обратила етнолог Емила Петровић, музејска саветница Музеја Крајине. Она је истакла да изложба представља значајан допринос очувању и промоцији традиционалне културе Неготинске Крајине, посебно у домену представљања влашког народног одевања.

Поводом 111 година од смрти једног од најзначајнијих српских композитора и музичких стваралаца, Стевана Стојановића Мокрањца, 29. 9. 2025. је у Неготину одата пошта великом уметнику. Делегације општине Неготин, Музеја Крајине и Дома културе „Стеван Мокрањац“ положили су венце на споменик у дворишту родне куће Стевана Мокрањца, као и на бисту у градском парку, чиме је на достојанствен начин обележен овај важан датум.

У циљу промоције Музеја Крајине и изложбе “Мокрањцу на дар”, директорка Музеја Крајине је гостовала у радио-емисији Радио-Београда говорећи о наведеној изложби, Мокрањчевој кући и значају Стевана Мокрањца за културу Неготина и Србије.

ОКТОБАР 2025.

Ивица Трајковић, документариста-саветник Музеја Крајине, учествовао је 4. октобра 2025. године на научном скупу „Манастир Буково у Неготинској Крајини“, који је одржан у Манастиру Буково. Скуп су организовали Православни богословски факултет Универзитета у Београду и Епархија тимочка. Ивица Трајковић је у уводном излагању представио рад под насловом: „Манастир Буково, светионик духовности Неготинске Крајине“, који је обухватио историјски, уметнички и духовни значај манастира.

Весна Станковић и Ивица Трајковић похађали су од 8. до 10. октобра онлајн Обуку за службенике за јавне набавке.

Средствима Министарства културе Републике Србије уз суфинансирање Музеја Крајине Балканолошки институт САНУ из Београда и Музеј Крајине у Неготину, 1. октобра 2025. започели су пету узастопну годину археолошких истраживања на археолошком локалитету Ћетаће – Радујевац код Неготина, у оквиру пројекта „Археолошко ископавање локалитета Ћетаће – Радујевац, општина Неготин, надамак ушћа Тимока у Дунав, у саставу Римског Лимеса“. Пројектом руководе, др Владимир Петровић, научни саветник Балканолошког института САНУ из Београда и МА Гордан Јањић, археолог – музејски саветник Музеја Крајине Неготин. Учесници у пројекту су и археолог МА Иван Илић, студент археологије Александар Тасић и студент архитектуре Константин Јањић.

У четвртак, 9. октобра, у централној згради Музеја Крајине одржано је Вече археологије, посвећено новим сазнањима о римском наслеђу у нашем крају. У оквиру програма одржано је стручно предавање „Римски лимес у Ђердапу: нова открића и савремени приступи истраживању“, које су одржали др Владимир П. Петровић, научни саветник Балканолошког института САНУ и МА Гордан Јањић, музејски саветник Музеја Крајине. Публика је имала прилику да чује најновије резултате археолошких истраживања римског лимеса у Ђердапу, као и да сазна више о савременим методама које се примењују у изучавању и заштити овог значајног културног наслеђа.

Том приликом представљена је и публикација др Петровића „Les voies et agglomérations romaines au cœur des Balkans. Le cas de la Serbie“ (Римски путеви и насеља у срцу Балкана. Случај Србије), која доноси нове увиде у мрежу римских путева и урбаних центара на простору данашње Србије.

Поводом Дечије недеље, која се ове године обележава под слоганом „Имам право да се играм, да се смејем, маштам, стварам – и у бољи свет претварам!“, у петак 10. октобра у галерији Мокрањчеве куће одржана је креативна радионица „Дар из дечије маште“. Радионицу је водила кустос педагог Музеја Крајине Сања Радосављевић, уз помоћ васпитачице Јасне Савић, која је са својом групом из ПУ „Пчелица“ учествовала у програму, као и Душице Николић из Музеја Крајине. Малишани су најпре уживали у причи о изложби „Мокрањцу на дар“, коју им је представила Сања Радосављевић. Сазнали су какве је све поклоне велики композитор Стеван Мокрањац добијао за живота, од пријатеља, поштовалаца и сарадника, а затим су, вођени маштом, размишљали о томе шта би они пожелели да дарују нашем најпознатијем композитору.

У оквиру медијске промоције музејских садржаја, директорка Музеја Крајине, Весна Станковић, Емила Петровић, етнолог саветник, Сања Радосављевић, кустос педагог, и Ирена Којић, музејски водич, учествовале су у снимању емисије “Срцем кроз Србију – Неготин, град песме, вина и поноса”, реализоване у продукцији Balkan Trip TV, у оквиру истоименог серијала који промовише културно-историјско наслеђе Србије.

У недељу, 19. октобра, Планинарско друштво „Дели Јован“ успешно је реализовало акцију под називом „Живите здраво и упознајте природне лепоте Неготинске Крајине“. У

оквиру редовних активности и промоције планинарења као здравог начина живота, друштво је у сарадњи са школском омладином из општине Неготин организовало планинарски поход до села Шаркамен и археолошког налазишта Врело, где су им домаћини били археолог МА Гордан Јањић и Бојан Милутиновић, технички радник Музеја Крајине. Овом акцијом потврђено је да се љубав према природи и културној баштини може успешно повезати са здравим стилевима живота и активним боравком на отвореном.

У пријатној и свечаној атмосфери галерије Музеја Хајдук Вељка, 29. октобра, одржана је промоција новог броја Годишњака Музеја Крајине – Светионик. Ово издање, које већ другу годину заредом окупља научне, стручне и музејске раднике из различитих области, представља значајан допринос очувању и проучавању културног наслеђа Неготинске и шире Тимочке крајине.

На промоцији су говорили главна и одговорна уредница и директорка Музеја Крајине, Весна Станковић, једна од уредница Сања Радосављевић, кустос педагог музеја, затим, један од рецензента историчар др Радомир Поповић, научни саветник Историјског института у Београду, као и један од аутора, археолог Сениша Лекић, кустос Археолошког музеја Ђердапа у Кладову.

У предивном амбијенту Виле „Ружа“ у Кладову, у организацији Библиотеке „Центар за културу“ Кладово 30. октобра 2025. одржана је промоција другог броја Годишњака Музеја Крајине – Светионик и свечано је отворена изложбе „Мокрањцу на дар“. О Годишњаку говорили су директорка Музеја Крајине и главна и одговорна уредница Весна Станковић, једна од уредница Сања Радосављевић, кустос педагог Музеја Крајине и један од аутора Сениша Лекић, кустос археолог Археолошког музеја Ђердапа. О изложби посвећеној великом композитору Стевану Стојановићу Мокрањцу говориле су Весна Станковић и Сања Радосављевић, док је програм водила директорка Библиотеке Жаклина Николић. Програм су својим музичким наступом улепшали ученици Музичке школе „Константин Бабић“, стварајући посебну атмосферу вечери.

Крајем октобра 2025. завршена је овогодишња кампања (2025) археолошких истраживања на локалитету Радујевац-Ћетаће по пројекту „Сондажно ископавање

локалитета Тетаће – Радујевац, општина Неготин, надамак ушћа Тимока у Дунав, у саставу римског Лимеса “. Средствима Министарства културе Републике Србије, уз суфинансирање Музеја Крајине, истраживања су извршили Балканолошки институт САНУ из Београда и Музеј Крајине из Неготина. Стручни тим су поред коруководиоца пројекта, др Владимира Петровића и Гордана Јањића МА, из Балканолошког института САНУ и Музеја Крајине, чинили археолози, Александар Тасић и Иван Илић, као и студент архитектуре Константин Јањић.

Акценом овогодишњих истраживања био је на наставку дефинисања северног бедема утврђења, са циљем утврђивања његових димензија, а тиме и утврђивања предпостављених димензија утврђења. Констатовањем остатака северног бедема утврђења и покретним налазима, потврђена је ранија тврдња руководиоца пројекта о римској војној грађевини са вероватним трајањем од 2. до 6. века. Утврђење Lakoburgus је представљало врло битан пункт у одбрамбеном систему какав је био „Римска утврђена граница – Limes“.

Слађана Милошевић, виши књижничар Музеја Крајине, похађала је напредни курс каталогизације COBISS програма у Народној библиотеци Србије од 20. до 24. октобра.

НОВЕМБАР 2025.

У Музеју Крајине у Неготину 5. новембра 2025. године, свечано је потписан Протокол о сарадњи између Музеја жртава геноцида и Музеја Крајине. Протокол су потписали в.д. директор Музеја жртава геноцида Бојан Арбутина и директорка Музеја Крајине Весна Станковић. Потписивањем овог Протокола отвара се простор за заједничку организацију и реализацију пројеката и програма из области културе, образовања, уметности, културе сећања и научно-истраживачке делатности.

Музеј Крајине у Неготину започео је 3. новембра 2025. године конзерваторско – рестаураторске радове по пројекту: „Археолошко налазиште Врело – Шаркамен. Пројекат конзерваторско-рестаураторских радова на откривеним и археолошки истраженим архитектонским садржајима – просторије уз западни бедем северно од западне капије (просторије 1, 2 и 3, сектор III) и део бедема северно од северне куле западне капије“. Средства за извођење радова по пројекту, обезбедио је Музеј Крајине прошавши на конкурс Министарства културе Републике Србије. Пројектом руководи Гордан Јањић,

археолог – музејски саветник Музеја Крајине у Неготину. Конзерваторско-рестаураторске радове изводи “Тасић Митре” д.о.о из Смедерева.

Галерија Мокрањчеве родне куће била је испуњена до последњег места у петак, 7. новембра 2025. на промоцији књиге „Пад западне доминације“ аутора пуковника Сретена Егерића и др Владимира Пребирачевића из Српско-руског центра „Мајак“. Модератор програма био је Игор Бабић, председник СУБНОР-а Неготин. Издавач књиге је Српско-руски центар „Мајак“, а промоцију, уз подршку Музеја Крајине, организовало је Општинско удружење СУБНОР-а Неготин.

Услед проналажења нових археолошких и архитектонских остатака у току летње кампање археолошких истраживања, а услед немогућности да се до краја дефинишу, Министарство културе Републике Србије је на захтев Археолошког института у Београду и Музеја Крајине из Неготина, благовремено реаговало и обезбедило додатна финансијска средства за наставак истраживања. Стручњаци Археолошког института из Београда и Музеја Крајине из Неготина започели су другу овогодишњу кампању археолошких истраживања на резиденцијално-меморијалном комплексу који је зидао римски тетрах (император) Максимин Даја (305-313) на месту Врело – Шаркамен, а по пројекту “Врело-Шаркамен, археолошка истраживања, промоција и презентација“.

Археолошка ископавања ће се наставити у југозападном делу утврђења. Акцент ће бити на наставак откривања монументалне (двоспратне) југозападне куле царске палате. Такође, истраживања ће се проширити и на јужни бедем утврђења. Циљ је додатно истражити угаону југозападну кулу утврђења са унутрашње и спољне стране, добити увид у њено стање, евидентирати и прикупити евентуалне покретне налазе, као и истражити јужни бедем и припремити за конзерваторске радове који ће уследити у наредном периоду.

Стручни тим који води пројекат чине: др Марија Јовић, археолог – научни сарадник Археолошког института у Београду, др Игор Бјелић, дипл. инжењер архитектуре-научни сарадник Археолошког института у Београду, др Љубомир Јевтовић, археолог – виши научни сарадник Археолошког института у Београду, МА Гордан Јањић, археолог – музејски саветник Музеја Крајине у Неготину.

Иако је новембар месец, на археолошком локалитету Врело – Шаркамен је веома живо и воде се паралелно два пројекта. У исто време теку и конзерваторско-рестаураторски послови, које изводи “Тасић Митре” д. о. о. из Смедерева, чији је носилац Музеј Крајине и друга кампања археолошких истраживања, чији је носилац Археолошки институт у Београду. Министарство културе Републике Србије финансијски је подржало оба пројекта.

У суботу, 29. новембра, у Библиотеци „Центар за културу“ у Кладову успешно је одржана Међународна конференција нематеријалног културног наслеђа „Извођачка уметност као домен нематеријалног културног наслеђа – искуства и изазови између очувања и одрживости“. Окупила је истакнуте стручњаке из Србије, Румуније и Бугарске, који су кроз излагања и дискусије осветлили значај очувања извођачких традиција у савременом контексту.

Музеј Крајине је и овога пута активно учествовао у програму конференције. Представници музеја били су: Ивица Трајковић, документариста–саветник, са предавањем „Традиција хорског певања у Неготину“; Сања Радосављевић, кустос педагог, и Весна Станковић, директорка Музеја Крајине, које су заједно представиле рад „Музејски театар као чувар нематеријалног културног наслеђа – пример Музеја Крајине“, са посебним освртом на монодраме „Ја ћу теби љуба бити – сећање на Мокрањца“ и „Надежда Петровић – живот као љубав на делу“. Учешће Музеја Крајине привукло је велику пажњу, а представљени програми поново су потврдили значај музејских интерпретација у неговању и оживљавању нематеријалног културног наслеђа.

ДЕЦЕМБАР 2025.

Фестивал божићног колача - Чесница 2025. био је организован у среду 5. децембра у 13 сати у галерији Музеја Хајдук Вељка. Организатори су Музеј Крајине у сарадњи са Канцеларијом за културну дипломатију и локалним удружењима.

У оквиру програма, стручно предавање на тему “Божићни хлебови у Неготинској Крајини” одржаће Емила Петровић, музејска саветница, етнолог Музеја Крајине.

Музеј је и ове године отворити своја врата и заједно са локалним удружењима жена, девојака, мајки, интелектуалки, домаћица и радница представити обредне божићне хлебова, колаче и чеснице. На тај начин била је представљена сва раскош, колорит и драгоценост једног важног сегмента културног наслеђа Неготинске Крајине и Србије, оличеног у обредном хлебу. Културно наслеђе чувамо и кроз етнолошко стручно предавање, али и кроз практично чување кроз изложене божићне хлебова. Публика и гости ће моћи да виде и окусе многобројне божићне хлебова и чеснице и да разумеју шта обредни хлеб представља за идентитет сваке заједнице, колико је дубока његова симболика и како се данас, у савременом тренутку, култура заједнице унапређује кроз памћење, чување и неговање културног наслеђа које су нам оставили преци.

Светковина хлеба је одржана у посебном декору занимљиве изложбе “Срма, свила и кадифа” аутора Милана Николића, којом је лепота обредних божићних хлебова засијати у пуној раскоши. Учесници у овогодишњем Фестивалу божићног колача - Чесница 2025. су: Удружење старих заната „Мустре“, Секција жена пензионерки Неготин, Коло српских сестара Неготин и Девојачко коло, Пивнице „Јовановић“ из Роглева и Удружење “Тергина” и заједно са њима, Музеј Крајине ће повезивати културно наслеђе, традицију и праксу унапређујући културу заједнице кроз сарадњу, памћење, чување и неговање наслеђа.

У четвртак, 4. децембра 2025. године, у галерији Музеја Хајдук Вељка, одржано је ауторско вођење поводом затварања изложбе „Срма, свила и кадифа“.

После уводног обраћања директорке Музеја Крајине, Весне Станковић, у коме је истакла значај очувања и промоције културне баштине Неготинске Крајине, присутнима се обратио Милан Николић, аутор изложбе. Он је публици приближио историјат настанка изложбе, карактеристике изложених предмета, симболику свечаних женских хаљетака, попут либада и јелека, значај срмовеза и златовеза, као и терзијског заната у Неготинској Крајини.

Јавна библиотека „Бољевац“ је 6. децембра 2025. организовала Ноћ библиотека која је ове године посвећена српској великанки Надежди Петровић. У оквиру тог програма, Музеј Крајине је гостовао са музејским театром – монодрамом „Надежда Петровић – живот као љубав на делу“, коју је на Дечијем одељењу Јавне библиотеке „Бољевац“ извела глумица Марија Никитовић.

У галерији Музеја Хајдук Вељка, 10. децембра, одржана је пројекција играно-документарног филма „Крст са Косова” и предавање на тему „Страдање српског народа у 20. веку”. Програм је реализован у сарадњи Музеја Крајине и Музеја жртава геноцида. Након уводних речи директорке Музеја Крајине, Весне Станковић, и в.д. директора Музеја жртава геноцида, Бојана Арбутине, присутни су погледали филм „Крст са Косова”, посвећен трагичном страдању српског народа на простору Косова и Метохије током Другог светског рата. Редитељ филма је Ивица Видановић, сценариста Божидар Кнежевић, а стручни консултанти историчари Ненад Антонијевић и Никола Милошевски из Музеја жртава геноцида.

Након пројекције, предавање „Страдање српског народа у 20. веку” одржао је Бојан Арбутина, в.д. директора Музеја жртава геноцида, који је присутнима додатно приближио историјске околности и значај очувања сећања на жртве. Учесници програма били су ученици Неготинске гимназије, као и ученици ОШ „Бранко Радичевић” и ОШ „Павле Илић Вељко” из Прахова.

Након месец дана интензивних археолошких истраживања, 12. децембра 2025. завршена је овогодишња, друга кампања у резиденцијално-меморијалном комплексу римског цара Максимиана Дајера. Носилац радова је Археолошки институт у Београду у сарадњи са Музејом Крајине из Неготина.

На археолошком локалитету Врело – Шаркамен код Неготина, археолози Археолошког института у Београду, др Марија Јовић, научни сарадник и др Љубомир Јевтовић, виши научни сарадник; дипл. инжењер архитектуре др Игор Бјелић, научни сарадник, као и археолог Гордан Јањић МА, музејски саветник Музеја Крајине из Неготина, обавили су наставак неопходних истраживања са ископавањем у југозападној, угаоној кули резиденцијалне палате.

По завршетку прве (летње) кампање истраживања, на захтев Археолошког института у Београду и Музеја Крајине из Неготина, Министарство културе Републике Србије је обезбедило ванредна средства, додељена Археолошком институту у Београду, како би се завршио посао на архитектонским целинама, које нису смеле остати „недокопане“, а тиме и незаштићене. Без обзира на отежавајуће временске услове, чланови стручног тима Археолошког института из Београда и Музеја Крајине из Неготина успешно су завршили посао и предвиђене радове привели крају.

Комисија за пријем конзерваторско-рестаураторских радова, изведених по Пројекту Музеја Крајине, коју су чинили стручњаци Републичког Завода за заштиту споменика културе из Београда, Археолошког института из Београда и Музеја Крајине из Неготина, у присуству стручњака за конзерваторско-рестаураторски и археолошки надзор, извођача радова и руководиоца Пројекта, прихватила је у потпуности изведене радове 18. децембра 2025. године.

Тиме је Музеј Крајине у Неготину, након више од месец и по дана, завршио конзерваторско-рестаураторске радове, планиране за 2025. годину, по пројекту: „Археолошко налазиште Врело-Шаркамен, Пројекат конзерваторско-рестаураторских радова на откривеним и археолошки истраженим архитектонским садржајима просторија уз западни бедем северно од западне капије (просторије 1, 2 и 3, сектор III) и део бедема северно од северне куле западне капије“.

Средства за извођење радова по пројекту, Музеј Крајине је обезбедио на конкурс Министарства културе Републике Србије. Извођач радова је био: „Тасић Митре д.о.о.“ из Смедерева. Пројектом конзерваторско-рестаураторских радова руководио је Гордан Јањић, археолог – музејски саветник Музеја Крајине у Неготину.

Извештај о раду Музеја Крајине по одељењима

АРХЕОЛОГИЈА

АРХЕОЛОГ – МУЗЕЈСКИ САВЕТНИК

ГОРДАН ЈАЊИЋ

Археолог Музеја Крајине је у 2025. години радио у складу са одобреним пројектима Министарства културе Републике Србије, без обзира да ли је Музеј био носилац пројекта или партнер у пројекту. Такође, археолог Музеја Крајине учествовао је или реализовао и друге програмске активности, одобрене и усвојене од органа управљања установом.

Од пројеката одобрених, а финансираних од Министарства културе, у којима је Музеј Крајине био носиоц, а археолог Музеја руководио пројекта, реализовани су у складу са одобреним средствима, у потпуности, предвиђени радови по пројекту:

1. Врело – Шаркамен, конзерваторско – рестаураторски радови на бедему у Сектору II код куле број 1, део бедема према западној капији.

Од пројеката чији су носиоци биле друге научне институције, а Музеј Крајине партнер (суфинансијер), реализовани су у складу са предвиђеним, у потпуности следећи пројекти:

1. Сондажно археолошко ископавање локалитета “Ћетаће“ – Радујевац, општина Неготин, надамак ушћа Тимока у Дунав, у саставу Римског ЛИМЕСА; (носилац пројекта Балканолошки институт САНУ, Београд) и
2. “Врело – Шаркамен”, археолошка истраживања, презентација и промоција (Носилац пројекта Археолошки институт у Београду).

На првом пројекту археолог Музеја Крајине је био коруководиоц, а на другом координатор пројекта.

Осим поменутог, археолог музеја, учествовао је реализацији следећег пројекта:

1. ВРЕЛО – ШАРКАМЕН КОД НЕГОТИНА ТЕТРАРХИЈСКА РЕЗИДЕНЦИЈА МАКСИМИНА ДАЈЕ – публикација, друго допуњено издање

Археолог – музејски саветник је био један од аутора. Ову монографију омогућио је и издао Музеј Крајине сопственим средствима.

По позиву Завода за заштиту споменика културе Ниш из Ниша, археолог – музејски саветник Музеја Крајине, учествовао је на заштитним археолошким пројектима:

- Заштитна археолошка истраживања – рекогносцирања за потребе изградње Само-балансираних соларних електрана великог капацитета у Републици Србији.
- Заштитна археолошка истраживања. Истраживања на археолошком локалитету Стари пут у Дубрави, Салашу код Зајечара.

У 2025. години археолог музејски саветник је као коаутор, са колегом др Владимиром Петровићем, научним саветником Балканолошког института у Београду, објавио пет

начно-стручних радова, а са колегиницом, научном саветницицом Археолошког института у Београду др Софијом Петковић, један.

Сви радови су представљени на међународним скуповима и објављени у међународним часописима.

Гордан Јањић, Софија Петковић, Тајне Шаркамена, XLVIII ГОДИШЊИ СКУП СРПСКОГ АРХЕОЛОШКОГ ДРУШТВА Требиње, 29–31. маја 2025. године

Од програмских активности археолог – музејски саветник учествовао је:

- У промоцији и представљању монографије Музеја Крајине: Врело – Шаркамен код Неготина, тетрархијска резиденција Максимиана Даје, у којој је Гордан Јањић био један од аутора.

- У реализацији стручног предавања „Римски лимес у Ђердапу: нова открића и савремени приступи истраживању“, које су одржали др Владимир П. Петровић, научни саветник Балканолошког института САНУ и МА Гордан Јањић, музејски саветник Музеја Крајине.

Том приликом на веома занимљив начин представљена је и публикација др Петровића „Les voies et agglomérations romaines au cœur des Balkans. Le cas de la Serbie“ (Римски путеви и насеља у срцу Балкана. Случај Србије), која доноси нове увиде у мрежу римских путева и урбаних центара на простору данашње Србије.

Локалитет Ћетаће – Радујевац налази се на прелиминарној листи UNESCO (UNESCO Frontiers of the Roman Empire – UNESCO World Heritage Sites).

Поред поменутог археолог – музејски саветник је учествовао у реализацији једне ТВ емисије - „Неготин – авантура и култура“ о археолошком налазишту Врело-Шаркамен, у оквиру циклуса емисија „Срцем кроз Србију“ у продукцији Балкан Трип телевизије. Такође учествовао је и у реализацији неколико прилога, више разних медија (електронских, писаних....), из области археологије Музеја Крајине.

Током целе године радило се учвршћивању веза и сарадње са Министарством културе Србије, институцијама науке, установама заштите покретних и непокретних културних добара, установама културе, а пре свега из области археологије.

Рад са посетиоцима одвијао се кроз редовна дежурства и ванредне активности вођења посетилаца (организоване групне и појединачне посете археолошким локалитетима), као и давања стручних савета и мишљења заинтересованима из области археологије.

ЕТНОЛОГИЈА
ЕТНОЛОГ - МУЗЕЈСКИ САВЕТНИК
ЕМИЛА ПЕТРОВИЋ

Етнолог је у 2025. години остварио планиране послове кроз програмске задатке, заштиту и обраду Збирке.

У оквиру изложбених активности реализоване су три тематске и једна студијска изложба. У сарадњи са другим сродним институцијама било је представљено и неколико гостујућих изложби у циљу заштите културног добра.

Етнолошка збирка

Етнолошка збирка представља значајан део музејског фонда. Увећава се сходно систематским потребама, углавном поклонима, као и предметима добијеним приликом теренског истраживања. Фонд, обogaћен предметима, уписан је и заштићен.

Заштита етнолошких предмета музејског фонда

У складу са редовним активностима обављени су послови превентивне заштите, проветравање предмета од текстила, паковање, издавајање и припрема за изложбу.

Нематеријално културно наслеђе је део музејског фонда и такође се штити. У сарадњи са регионалним координатором предложено је неколико елемената за упис у Регистар, као што је најстарија врста пекмеза од слатког вина тзв. „рецел“ (припрема овог пекмеза представља прежитак и забележена је не терену у селима са српским становништвом). Поред тога, забележено је неколико архаичних начина конзервирања воћа које се конзумира у зимским месецима: потапање грожђа у црном вину; у воду без сирћета стављане су крушке; мушмуле, дуње и посуде покриване су лишћем вишње и тако се вршила конзервација воћа. Затим, прављење слатка од зреле зове и малих лубеница (поступак су казивачице детаљно објашњавале етнологу приликом теренског истраживања).

У оквиру пројекта „Традиционални вез“, на терену су забележени извезени мотиви грожђа и винове лозе.

На терену су, такође, забележени сачувани архитектонски елементи у облику стилизованог грожђа, винове лозе, листа или чаше, обично на предњој страни грађевине

(посебно на привредним објектима, попут подрума и пивница). Ови примери потврђују чињеницу да су се сачували архаични елементи у ширем архитектонском смислу.

Мотиви грожђа и винограда забележени су и на култним хлебовима, који су били део изложбе „Божихни хлебови у Неготинској Крајини“. Етнолог је одржао предавање у вези ове занимљиве теме, тако да је публици приближена и објашњена обичајна пракса, разјашњени су архаични појмови „Божихни колач“, „чесница“, „првина“ као и значења различитих мотива којима се хлеб украшавао.

У оквиру нематеријалног културног наслеђа забележена је занимљива бајалица „од урока“, „од почудишта“ и „од напрате“ (српско село Чубра, казивачица Живка Недељковић рођ. 1950 године).

Мокрањчева кућа

У оквиру сарадње са другим сродним институцијама, етнолог је говорио о теренском раду, стручном истраживању и бележењу сакралне топографије на изложби „Фотографије дрвених цркава“ аутора Станка Костића, а у организацији Историјског архива Неготин. Аутор изложбе и етнолог Музеја Крајине били су део стручног тима у истраживању сакралне топографије Тимочке епархије.

Изложбена активност

Изложбена активност етнолога Музеја Крајине реализована је у Музеју Хајдук Вељка изложбама о вину, о хлебу и о либадама из приватне збирке Милана Николића. Такође, представљена је и гостујућа изложба предмета из етнолошке збирке покућства, Музеја рударства и металургије из Бора, ауторке Сузанае Мијић, колегинице и музејске саветнице.

У оквиру презентације културног наслеђа путем студијских и повремених изложби, једна од најважнијих активности кустоса-етнолога Музеја Крајине је и сарадња са домаћим и страним сродним институцијама, као и обезбеђивање гостовања сопствених и гостујућих изложби у простору Музеја. Тако је етнолог Музеја, Емила Петровић, имала част да отвори изложбу и представи књигу „Иди кући“, ауторке Сузанае Мијић, саветника борског Музеја, и промовише на тај начин збирку покућства.

Етнолог Емила Петровић, саветник Музеја Крајине, ауторском изложбом „Наслеђе и природа“ гостовала је у Бољевцу. Предавањем и изложбом, етнолог Музеја Крајине је потврдила чињеницу колико нам је важно чувати природу и наше културно наслеђе.

Такође је остварен циљ етнолога да приближи сталну етнолошку поставку посетиоцима кроз предавања и разговоре, и то не само стручњацима разних профила већ и различитим узрастима. У складу са успостављеном праксом и дугогодишњим искуством, етнолог Музеја крајине је публици, колегама, медијима и стручној јавности кроз емисије, текстове, каталожке податке и изложбе користила сваку пружену прилику да промовише на најбољи и најлепши начин културно благо Неготинске Крајине.

Такође, етнолог-музејски саветник Емила Петровић, одговорно и систематски је обављала послове саветника и менторског рада са колегама и студентима.

МУЗЕЈСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА ДОКУМЕНТАРИСТА САВЕТНИК ИВИЦА ТРАЈКОВИЋ

Документариста саветник је 2025. године обављао следеће послове:

-Рад на архивској грађи музеја и вођење архивске књиге: организација, координација и обављање стручних послова у оквиру вођења документације, односно регистара, досијеа предмета од изузетног и великог значаја. Пријем података и обавезне фотодокументације из збирки музеја за регистар културних добара музеја, пријем регистратуре и архивске грађе и грађе која сведочи о делатности музеја (досијеа изложби, манифестација, активности).

-Координација и организација послова на развоју дигиталног регистра културних добара музеја, архивске и документарне грађе од значаја за историју музеја и хемеротеке музеја, координација и организација послова на изради досијеа предмета од изузетног и великог значаја, сређивање досијеа и брига о њима, сарадња са кустосима збирки у обради стручне документације.

-За други „Светионик“ – годишњак Музеја Крајине, који је изашао 2025. године, написан је текст о првих 10 година фестивала „Мокрањчеви дани“, а за трећи број, који

треба да изађе у току 2026. године, текст о листу „Крајина“ - путу назива неготинских новина у 19. и 20. веку.

-Промоција публикације и ауторске изложбе: „Музејска документација фестивала Мокрањчеви дани“ у Позоришном музеју у Зајечару.

-За документарну редакцију културно-уметничког програма РТС-а снимљен је прилог „Окупирана култура“, о раду неготинског музеја за време Другог светског рата.

-Ауторство и презентација изложбе „Музичка школа у Неготину у документима и сећањима“, поводом Дана Музичке школе „Стеван Мокрањац“ у Неготину.

-Презентовање Музеја Крајине и туристичких потенцијала општине Неготин амбасадорки Краљевине Норвешке, као и министру културе Републике Србије.

-У сарадњи са музејским педагогом и директорком, урађена је изложба „Мокрањцу на дар“, која је отворена у оквиру 59. фестивала „Мокрањчеви дани“. О изложби је снимљен прилог за РТС.

-Учествовање на научном скупу у манастиру Букову, са темом „Манастир Буково, светионик духовности Неготинске Крајине“.

-Традиционално учествовање на међународном научном скупу о нематеријалној културној баштини „Казанкулт“ у Кладову, на коме је документариста говорио о традицији хорског певања у Неготину.

-Написан је текст „Хајдук Вељко – срце у боју, име у вечности“ за часопис „Влашка реч“, који издаје удружење „Гергина“.

-Сарадња у изложбеној делатности музеја, у планирању и реализацији основне поставке и повремених изложби, у обележавању великих јубилеја Неготина, славе Музеја Крајине, дана погибије Хајдук Вељка, дана формирања Крајинског партизанског одреда и других важних датума.

-Израда и реализација пројеката на основу конкурса Министарства културе и информисања, координација између директорке, кустоса и одељења за буџет ради успешне реализације и извештавања о пројектима.

-Обука и рад на порталу ИСКРА, у домену уношења кадровских података за раднике музеја.

-Рад у комисији о функционалности стабилних система за дојаву пожара у централној згради Музеја Крајине, Родној кући Стевана Мокрањца и Музеју Хајдук Вељка, као и у комисији за попис основних средстава.

-Јавне набавке – похађање обуке за припрему полагања испита за стицање сертификата за службеника за јавне набавке, сарадња са службеником за јавне набавке општине Неготин, спровођење процедура набавки на које се закон не односи и рад на порталу јавних набавки.

-Сарадња на изради образовног, информативног и пропагандног материјала, рад са посетиоцима објекта музеја – водички и ПР послови, комуникација са туристичким агенцијама.

-Административни послови – припрема и обрада разних одлука, решења и поступака, буџетске документације, статистичких података, регистара запослених, поште итд.

-Председавање и рад у општинској комисији за категоризацију туристичких домаћинстава, рад на порталу „Посети Србију“.

ИСТОРИЈА УМЕТНОСТИ

ВИШИ КУСТОС ИСТОРИЧАРКА УМЕТНОСТИ

ВЕСНА НИКОЛИЋ

Као виша кустоскиња, историчарка уметности, током 2025. године наставила сам са реализацијом основних делатности Музеја Крајине: прикупљањем, чувањем и презентацијом музејске грађе. Посвећено сам проучавала Ликовну збирку, систематски анализирајући експонате и планирајући програмске активности које посетиоцима различитих профила омогућавају непосредан контакт са културним наслеђем, укључујући ученике и наставнике локалних школа. Током године започела сам припрему изложбе посвећене истакнутом неготинском уметнику, чија је реализација одложена за наредну годину. У том периоду, иако то није било предвиђено Планом за 2025. годину, успешно су спроведени радови на конзервацији и рестаурацији значајних дела из Ликовне збирке. Поред тога, настављени су уреднички радови на Годишњаку Музеја. Активно сам учествовала и у припреми, организацији и реализацији осталих програма Музеја, доприносећи богаћењу културног и образовног садржаја за широку публику.

Почетком 2025. године настављене су активности на заштити покретних културних добара. *Икона Светог Николе*, рад Уроша Предића, која се чува у Ликовној збирци Музеја Крајине, била је предмет конзерваторско-рестаураторских радова реализованих током 2024. године. Радови су спроведени у складу са одобреним пројектом који је финансијски подржало Министарство културе Републике Србије. Након завршетка конзервације и рестаурације, икона је депонована у Музеју наивне и маргиналне уметности у Јагодини. Почетком 2025. године икону су из наведене установе преузели Иван Радосављевић и Весна Николић.

У оквиру припреме другог броја периодичне публикације *Светионик – Годишњак Музеја Крајине*, учествовала сам, поред Сање Радосављевић, у уредничком раду на публикацији, који је обухватао учешће у конципирању садржаја броја, редакцију, као и координацију са ауторима, рецензентима, члановима редакцијског одбора и издавачког савета. Поред уредничких обавеза, припремила сам и ауторски текст под насловом *Између трговца и сликара – Стојан Николић Јанке*, у коме је разматран уметнички и друштвени контекст деловања овог аутора, са посебним освртом на његову позицију у локалној средини и значај за културно наслеђе Крајине. Текст представља наставак истраживања мање познатих личности из историје уметности Крајине, у складу са концепцијом публикације. Други број годишњака *Светионик* је, по објављивању, представљен јавности на организованој промоцији публикације. Такође, започела сам писање текста за наредни број *Светионика*.

Организовала сам изложбу *Тимок*, Веље Михајловића, уметника из Београда. На изложби је био представљен најновији циклус радова уметника, инспирисан његовим боравком крај реке Тимок и усмерен на уметничку интерпретацију пејзажа као простора емоционалног и унутрашњег доживљаја. Изложба је реализована у Галерији Мокрањчеве куће, у складу са програмским активностима установе.

Спроведена је конзервација и рестаурација дела из Ликовне збирке: *Бисте Стевана Мокрањца*, рад Милована Крстића и скулптуре *Хајдук Вељко на коњу*, рад Михаила Томића. Радове је извео вајар-конзерватор Миле Симић из Ниша. Дела су на конзервацију и рестаурацију предали и по завршетку радова вратили у Музеј Иван Радосављевић и Весна Николић.

Учествовала сам, са колегиницом Сањом Радосављевић, у припреми и подношењу пријава на конкурс ИКОМ-а за признања *Музеј године* и *Пројекат године*, за изложбу *Беж' те Турци, ето Вељка*. Паралелно са тим, радиле смо и на конкурсној пријави за Музејско друштво Србије (МДС). Поред тога, припремиле смо текст о изложбеној делатности Музеја Крајине реализованој током 2025. године, који ће бити објављен у сепарату ИКОМ-а.

Реализована је промоција публикације *Волим Хајдук Вељка*. Публикација представља прво издање о Хајдук Вељку прилагођено најмлађим посетиоцима, кроз богате илустрације, у којој главни лик, девојчица, упознаје малишане са споменицима Хајдук Вељку у Неготину: на месту где је сахрањен, месту његове погибије и на градском тргу, као и са Музејом који је отворен у његову част.

Приликом организовања *Ускриње радионице* учествовала сам као сарадник, заједно са Сањом Радосављевић, кустосом педагогом и Весном Јањић, музејским водичем.

Припремила сам и реализовала изложбу академске сликарке под називом *Уметност на дар – Нада Којић*. На изложби је представљен део поклона Наде Којић Музеју, који обухвата 128 дела уметнице у различитим техникама, пружајући увид у њено стваралаштво од школских дана до данас и омогућавајући праћење развоја њеног ликовног израза и ауторских концепција у трајању од скоро шест деценија. Посетиоцима је омогућен непосредан увид у радове ауторке, чиме је истовремено обogaћена музејска збирка и истакнут значај чина даривања у контексту очувања културног наслеђа. Изложбу је пратио обимнији каталог, који пружа додатне информације о делу и стваралаштву Наде Којић. У оквиру програма реализована је и радионица *Цртање дарова уметности*, коју је водила Сања Радосављевић, кустос педагог, док сам, поред Весне Јањић, музејског водича, учествовала као сарадник. Током исте године, ауторка је, на предлог Музеја, пријављена за награду и награђена за изузетан допринос развоју општине у области културе и уметности.

Током 2025. године започела сам припрему изложбе посвећене уметничком опусу Душана Стефановића, која сагледава његово стваралаштво кроз призму заступљености у Ликовној збирци Музеја Крајине. Изложба *Хроничар једног времена – Душан Стефановић* има за циљ да истакне Стефановића кроз спој уметничког израза, документарне праксе и културне меморије, са посебним освртом на начин на који је, иако без формалног

академског образовања, развио препознатљив ликовни језик заснован на систематичном бележењу завичајног простора и архитектонског наслеђа Неготинске Крајине. У каталогу ће бити представљена анализа кључних сегмената стваралаштва, од раних утицаја и усмерености ка локалним темама, преко теренског рада и примене различитих ликовних техника, до значаја његових радова као визуелних сведочанстава о урбаним и културним целинама које су током времена измењене или нестале.

Рад са посетиоцима одвијао се кроз редовна дежурства.

ПЕДАГОШКА СЛУЖБА
КУСТОС ПЕДАГОГ
САЊА РАДОСАВЉЕВИЋ

1. ИЗЛОЖБЕНА ДЕЛАТНОСТ

У току 2025. године кустос педагог активно је учествовала у припреми, реализацији и интерпретацији изложби, као и у пратећим едукативним програмима.

- *Изложба Женске школе у Неготину у 19. и првој половини 20. века*

(ауторка: Сања Радосављевић)

Изложба је отворена 30. јула и трајала је до 20. септембра. Кроз архивску грађу, фотографије, школску документацију и оригиналне предмете, изложба је омогућила посетиоцима да прате развој женског школства од оснивања прве женске школе 1851. године до укидања Женске стручне школе 1958. године. Посебан значај изложбе огледа се у педагошкој интерпретацији теме, која женско образовање сагледава као важан сегмент друштвене еманципације и културне историје локалне заједнице. Посебан допринос реализацији изложбе дали су Историјски архив Неготин и Основна школа *Вук Караџић*, који су уступили вредну грађу и експонате.

- *Мокрањцу на дар*

(коаутори: Сања Радосављевић, Ивица Трајковић, Весна Станковић)

У оквиру 59. *Мокрањчевих дана*, 16. септембра, у галерији Мокрањчеве куће отворена је изложба *Мокрањцу на дар*. Изложба тематизује културу даривања кроз живот и дело Стевана Стојановића Мокрањца, сагледавајући дарове као носиоце личних, културних и друштвених значења. Педагошка интерпретација изложбе усмерена је на разумевање процеса музеализације приватних предмета и њихове трансформације у

културно-историјске изворе. Изложба је реализована као мултидисциплинарна целина, која повезује историју, музику, уметност и музеологију, и као таква представља значајан допринос културној понуди града и музејској едукацији публике. Кустос педагог је присуствовала и отварању ове изложбе у Кладову.

2. КРЕАТИВНО-ЕДУКАТИВНЕ РАДИОНИЦЕ

Креативне радионице у 2025. години реализоване су као интегрални део изложбених програма и представљају један од кључних облика музејско-педагошког рада.

- Креативна радионица *Грожђе у бојама прошлости* реализована је 3. априла у галерији Музеја Хајдук Вељка у организацији педагошке службе Музеја Крајине, као пратећи програм изложбе *Трагом вина*. Радионица је осмишљена као интегративни едукативни програм који кроз игру, стваралаштво и искуствено учење приближава најмлађим посетиоцима локалну традицију виноградарства и винарства. Учесници радионице били су ученици IV разреда Основне школе *Бранко Радичевић* из Неготина. Уводни део радионице обухватао је разговор о виноградарству и винарству као деловима материјалне и духовне баштине Неготинске Крајине. О значају ових заната говорио је кустос-сарадник за просторно очување музејског комплекса Музеја, мастер инжењер пољопривреде, који је на занимљив и приступачан начин деци приближио технике гајења винове лозе и процес производње вина, као и експонате традиционалног винарства и виноградарства. Након тога, под вођством кустоса педагога и музејског водича, ученици су од пластелина обликовали гроздове, корпе, косире и друге предмете повезане са виноградарством. Ова радионица представља пример интердисциплинарне музејске праксе, јер повезује педагогију, етнологију и пољопривреду у јединствено искуство учења. Оваквим активностима музеји постају простори „активног сазнавања“, где посетиоци не примају само информације, већ их проживљавају кроз чула, емоције и стваралачки чин. Резултати радионице показују да су деца, кроз активан и креативан рад, успешно повезала појмове виноградарства и винарства са свакодневним животом и културном традицијом Неготинске Крајине, при чему је изложба функционисала као полазиште за разумевање локалног наслеђа.

- *Ускриња радионица* одржана је 16. априла у галерији Музеја Хајдук Вељка, са малишанима из ПУ *Пчелица*, који су били у пратњи својих васпитачица Јасне Савић и Сузане Јанковић. Радионица је имала за циљ упознавање најмлађих са значајем и

традицијом Ускрса, као и развијање креативних и социјалних вештина кроз заједнички рад. Реализована је у сарадњи са вишим кустосом историчарком уметности и музејским водичем. Након топле добродошлице кустоса педагога, која је деци на занимљив и прилагођен начин говорила о значају и традицији Ускрса, као једног од најважнијих празника у хришћанској култури, започела је креативна чаролија – малишани су бојили ускршња јаја, уживајући у бојама, машти и дружењу. Овакве активности представљају важан сегмент музејског рада са децом и младима, јер доприносе развоју љубави према култури, традицији и заједничким вредностима. Кроз овакве програме, педагошка делатност Музеја наставља да негује интересовање за културно наслеђе, подстиче активно учешће најмлађих у културним садржајима и развија осећај припадности, навику посећивања музеја, као и рану везу са музејом као простором учења, креативности и откривања.

- Креативна радионица *Цртање дарова уметности* одржана је 15. маја у галерији Музеја Хајдук Вељка. Радионица је организована као пратећи програм актуелне изложбе *Уметност на дар – Нада Којић*, ауторке Весне Николић, вишег кустоса историчарке уметности. Радионицу је осмислила и реализовала кустос педагог у сарадњи са вишим кустосом историчарком уметности и музејским водичем. Учесници радионице били су малишани Предшколске установе *Пчелица*, у пратњи својих васпитачица Јасне Савић и Сузана Јанковић. Инспирисани идејом да је уметност дар који можемо делити, малишани су кроз цртање истраживали свет маште, учећи истовремено основе ликовног изражавања, као и важност емоција у стваралачком процесу. Радионица је подстакла децу да доживе уметност као нешто што се дели са другарима, породицом, заједницом. Кроз заједнички рад, развијала се сарадња, уважавање туђих идеја и самопоуздање. На самом крају, деца су са поносом изложила своје радове, шарене, маштовите и пуне емоција, као сведочанство лепоте тренутка који су заједно створили.

- *Дар из дечије маште* – креативна радионица у оквиру *Дечије недеље*. Поводом *Дечије недеље*, која се ове године обележавала под слоганом *Имам право да се играм, да се смејем, маштам, стварам – и у бољи свет претварам!*, 10. октобра у галерији Мокрањчеве куће, у организацији педагошке службе, одржана је креативна радионица *Дар из дечије маште*, а реализована је у амбијенту изложбе *Мокрањцу на дар*, постављене у оквиру 59. Мокрањчевих дана. Радионицу је водила кустос педагог, уз

помоћ васпитачице Јасне Савић, која је са својом групом из ПУ *Пчелица* учествовала у програму, као и Душице Николић из Музеја Крајине. Малишани су најпре уживали у причи о изложби *Мокрањцу на дар*, коју им је представила кустос педагог. Сазнали су какве је све поклоне велики композитор Стеван Мокрањац добијао за живота, од пријатеља, поштовалаца и сарадника, а затим су, вођени маштом, размишљали о томе шта би они пожелели да дарују нашем најпознатијем композитору. Своје идеје преточили су у шарене цртеже и тако створили јединствене поклоне из маште, који су постали део изложбе. На тај начин деца су кроз игру и креативно изражавање упознала значај нашег најпознатијег композитора и допринела изложби својим јединственим поклоном.

3. ПУБЛИКАЦИЈЕ И ЈАВНИ ПРОГРАМИ

У току године кустос педагог је учествовала у припреми и реализацији едукативних публикација, као и у јавним програмима посвећеним обележавању значајних датума и личности.

- Посебно се издваја промоција публикације *Упознај токсичност – живи безбедно*, реализована 28. априла поводом обележавања 126 година од рођења проф. др Момчила Ст. Мокрањца, као пример интердисциплинарног програма који повезује културу, науку и јавно здравље. Публикација има за циљ подизање свести грађана о ризицима повезаним са токсичним супстанцама у свакодневном окружењу. О значају правилног информисања, начинима препознавања токсичних материја и важности превентивног деловања, говорила је проф. др Данијела Ђукић-Ћосић са Фармацеутског факултета Универзитета у Београду. Њено излагање било је стручно, инспиративно и усмерено на едукацију шире јавности, посебно младих, у области здравља и безбедности. Овим догађајем Музеј Крајине наставља своју мисију да, кроз интердисциплинарне програме и сарадњу са стручњацима, доприноси културном и образовном развоју локалне заједнице.

- Промоција публикације *Женске школе у Неготину у 19. и првој половини 20. века*, чији је аутор кустос педагог, одржана је 30. јула, у галерији Музеја Хајдук Вељка. Публикација је посвећена значајној, али често запостављеној теми – историји женског образовања у Неготину и представља прво систематизовано истраживање о образовним установама намењеним девојчицама и девојкама у нашем граду. Рад обухвата преглед наставних програма, улогу наставника, као и друштвене околности које су пратиле развој

женског школства. Посебан акценат дат је школама као што су Раденичка школа, Девојачка школа, Приватна средња школа за женску децу и Женска стручна школа, кроз које се огледа борба за право на образовање и еманципацију.

- Публикација *Азбука Музеја Крајине: музејско путовање кроз слова и предмете*, као и истоимена изложба су, у складу са планом и програмом рада кустоса педагога за претходну годину, у потпуности припремљене за штампу. Због недостатка финансијских средстава, публикација и изложба нису штампане и реализоване током 2025. године, те се њихова реализација очекује у 2026. години. Важно је нагласити да је кустос педагог уложила значајан стручни и креативни рад у осмишљавање и реализацију овог пројекта. Публикација и изложба конципиране су по принципу „од А до Ш“, при чему је свако слово азбуке представљено једним предметом из музејских збирки (нпр. А – амфора, Б – буклија и сл.), чиме је остварена јасна визуелна и појмовна веза између слова, речи и музејских предмета. На овај начин деца ће, кроз интерактиван и едукативан приступ, усвајати не само слова азбуке, већ и археолошке, историјске, етнолошке и уметничке садржаје и приче које се везују за сваки појединачни експонат.

- Поред наведених публикација, кустос педагог је током 2025. године ауторски и коауторски учествовала у припреми текстова за стручне часописе и изложбене публикације. У *Годишњаку Музеја Крајине – Светионик* објављени су текстови *Програмске активности Музеја Крајине током 2024. године*, који систематски приказује музејску делатност кроз изложбене, едукативне и јавне програме, као и рад *Раденичка школа у Неготину (1883–1884; 1901–1947)*, заснован на архивској грађи и посвећен историји једне од значајних образовних установа у локалној средини.

- Такође, за часопис *Мокрањац* припремљен је текст под називом *Изложба Мокрању на дар*, у којем је представљен концепт, садржај и значај истоимене изложбе реализоване у оквиру *59. Мокрањчевих дана*. Кустос педагог је, поред тога, коаутор текста у каталогу изложбе *Мокрању на дар*, чиме је дала допринос стручној интерпретацији изложбеног пројекта и његовој трајној документацији.

- У оквиру стручног публицистичког рада, кустос педагог је, у сарадњи са колегиницом, вишим кустосом – историчарком уметности, учествовала у припреми текста о изложбеној делатности Музеја Крајине реализованој током 2025. године, који је припремљен за објављивање у сепарату ИКОМ-а. Текст пружа систематичан преглед

изложби реализованих у Музеју Крајине, са посебним освртом на концепте, ауторске приступе, интерпретативне моделе и пратеће едукативне и јавне програме. Овим радом документована је савремена музејска пракса Музеја Крајине, као и значај интердисциплинарне сарадње кустоских служби у креирању изложби усмерених ка различитим сегментима публике.

4. ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ

Улогу педагога у комуникацији едиције треба тражити у припреми и прилагођавању публикација за циљну групу корисника музеја. Брошуре, афише, каталози, водичи... било да су у штампаном или дигиталном издању, битна су помоћна средства која крајњем кориснику помажу у разумевању садржаја и достизању пуног доживљаја музеја. Кустос педагог има активно учешће у изради истих. Такође, кустос педагог ради прелом свих публикација чији је издавач Музеј Крајине.

На иницијативу кустоса педагога, а уз подршку директорке Музеја, 2024. године покренуто је и реализовано прво издање стручног часописа *Годишњак Музеја Крајине – Светионик*. Током 2025. године кустос педагог је ауторски учествовала у другом броју овог издања са два стручна текста, као и у припреми трећег броја, за који је започела рад на још два текста. Као једна од уредница часописа, заједно са колегиницом Весном Николић, вишим кустосом – историчарком уметности, кустос педагог је активно учествовала у уредничком процесу, који је обухватао прикупљање радова аутора из региона, комуникацију и координацију са рецензентима, лектором, као и сарадњу са редакцијским и издавачким одбором часописа, у циљу обезбеђивања научне и стручне релевантности објављених текстова. Поред уредничког и ауторског ангажмана, кустос педагог је извршила прелом и комплетну припрему публикације за штампу. Такође је учествовала у промоцијама часописа одржаним у Неготину и Кладову, чиме је допринела његовој видљивости и позиционирању у стручној и широј културној јавности.

5. ПРОЈЕКТИ

Кустос педагог је у 2025. години припремила и поднела пројекат у области издавачке делатности који се односио на наставак издавања стручног часописа *Годишњак Музеја Крајине – Светионик*. Иако пројекат ове године није добио финансијску подршку, настављен је рад на концептуалном развоју и припреми садржаја, са циљем обезбеђивања континуитета и даљег унапређења издавачке делатности Музеја.

У току 2025. године, кустос педагог је, у сарадњи са колегиницом, вишим кустосом историчарком уметности, учествовала у припреми и подношењу конкурсних пријава за стручна признања Међународног савета музеја (ICOM) – *Музеј године* и *Пројекат године*, за изложбу *Беж' те Турци, ето Вељка*. Паралелно са тим, реализован је и рад на припреми конкурсне документације за *Музеј године* за потребе конкурса Музејског друштва Србије (МДС). Ове активности представљају важан сегмент професионалног ангажовања, усмерен ка позиционирању Музеја Крајине у ширем националном и међународном музејском контексту, као и ка промоцији квалитета изложбене и интерпретативне праксе установе.

6. РАД СА ПОСЕТИОЦИМА, тј. презентација објеката Музеја групама (екскурзије и друге организоване посете) и појединачним посетиоцима.

Кустос педагог је током године реализовала стручно вођење кроз сталне поставке и повремене изложбе, као и рад са организованим групама и појединачним посетиоцима. Посебан акценат стављен је на прилагођавање интерпретације узрасту, интересовањима и предзнању посетилаца, чиме је омогућено активно учешће публике и боље разумевање музејских садржаја. Оваквим приступом музеј се позиционира као отворен и приступачан простор учења и дијалога.

7. МЕДИЈСКА И ИНТЕРНЕТ ПРЕЗЕНТАЦИЈА

У сарадњи са музејским водичем, кустос педагог је учествовала у континуираном представљању рада Музеја Крајине путем штампаних медија, интернет портала и друштвених мрежа, чиме је обезбеђена доступност информација широј јавности. Све званичне друштвене мреже Музеја биле су благовремено и редовно ажуриране током 2025. године. Оваквим видом комуникације кустос педагог је допринела повећању видљивости музејских програма, јачању присуства Музеја Крајине у дигиталном простору, као и већој заинтересованости публике за изложбе и едукативне садржаје.

У оквиру медијске промоције музејских садржаја, кустос педагог је учествовала у снимању емисије *Срцем кроз Србију – Неготин, град песме, вина и поноса*, реализоване у продукцији Balkan Trip TV, у оквиру истоименог серијала који промовише културно-историјско наслеђе Србије. Том приликом екипа је посетила Музеј Крајине, Музеј Хајдук Вељка и Мокрањчеву кућу, а кустос педагог је представила музејску поставку и значај Музеја Хајдук Вељка у очувању историјског и културног идентитета Неготина.

Поред тога, остварена је континуирана сарадња са локалним и регионалним медијима, укључујући НГ портал, као и са дописницима дневног листа *Вечерње новости* и часописа *Политикин магазин*, што је допринело редовном информисању јавности о изложбеним, едукативним и јавним програмима Музеја Крајине.

8. СТРУЧНЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ И ПРОФЕСИОНАЛНО АНГАЖОВАЊЕ

У новембру 2025. године представници Музеја Крајине (документариста саветник, директорка и кустос педагог), учествовали су на Међународној конференцији нематеријалног културног наслеђа *Извођачка уметност као домен нематеријалног културног наслеђа – искуства и изазови између очувања и одрживости*, одржаној у Кладову, која је окупила стручњаке из Србије, Румуније и Бугарске. Кустос педагог учествовала је у програму конференције као коауторка рада *Музејски театар као чувар нематеријалног културног наслеђа – пример Музеја Крајине*, у којем је представљена улога музејског театра у интерпретацији и очувању нематеријалног културног наслеђа, кроз примере монодрама реализованих у Музеју Крајине. Учешће на конференцији допринело је професионалној видљивости музејских програма и размени искустава у области савремене музејске праксе.

9. ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ

Током 2025. године кустос педагог је радила и на допуни Информатора о раду Музеја Крајине.

БИБЛИОТЕКА ВИШИ КЊИЖНИЧАР СЛАЂАНА МИЛОШЕВИЋ

1. Обрада, набавка и коришћење библиотечко-информационе грађе

Обрада бивлиотечке грађе рађена је као и до сада према међународним стандардима за библиографски опис ISBD за одређену врсту грађе. Радило се на предметној и стручној класификација новоприбављених публикација. За монографске публикације се израђује, именски, стручни и предметни каталог, као и за стару и ретку књигу, док се за серијске публикације израђује именски и стручни каталог. Обрада сликовне грађе (фотографије, разгледнице, сликовни штампани материјал) је рађена према важећем стандарду за обраду ове врсте грађе –ISBD (NBM)– Међународни стандардни

библиографски опис некњижне грађе и за ову грађу се формирају стручни , предметни и ауторски каталози. Међутим, треба рећи да је при обради фотографија потребно утврдити што више података који се обично не налазе на самој фотографији, те захтева коришћење најразличитијих извора, ради добијања што веће информативне вредности фотографије.

Током претходних година, 2023. и 2024. године, виши књижничар је по обављеним обукама у Народној библиотеци Србије добио лиценцу за рад у систему узајамне каталогизације и изради базе података COBISS. Током 2025. године виши књижничар је радио на преузимању записа из узајамне у локалну базу података, допуњавању локалних библиографских података и локалних шифарника и на каталошкој обради библиографских јединица које се не налазе у систему COBISS а има их у Библиотеци Музеја Крајине. Тако је током 2025. године из узајамне базе података и локалну базу преузето 974 записа монографских публикација. Истовремено преузети записи су видљиви и у узајамној бази и јавно доступни у COBISS + , виртуелној бази података.

Од 20. до 24. октобра 2025. године боравила сам у Народној библиотеци Србије ради обуке – Каталогизација у COBISS систему, напредни курс. Након обуке, до краја децембра, радила сам на самосталном креирању записа за сваку врсту грађе из локалне библиотеке, након чега сам добила 4 дозволе (лиценце) за рад: Б1 – саставни делови, Б2 – интегративне изворе, Ц – некњижна грађа и дозвола СЕР – серијске публикације.

Милорад Грбовић, библиотекар у Народној библиотеци „Доситеј Новаковић“ у Неготину, својим стручним саветима помогао је укључивање Библиотеке Музеја Крајине у COBISS систем и пружио немерљиву помоћ током самог рада у систему.

Библиотека Музеја Крајине води шест инвентара библиотечко-информационе грађе: инвентар монографских, серијских публикација, сликовне грађе, старе и ретке књиге, каталога и звучне грађе. Последња инвентарска јединица монографских публикација уписана је 17.12.2025. године, под инвентарним бројем 6878. У инвентар серијских публикација уписано је 1224 годишта серијских публикација, а овај број носи и последња уписана јединица 17.12.2025. године. Током 2025. године фонд серијских публикација приновљен је са три наслова тако да библиотека има укупно 105 наслова серијских публикација. У инвентар каталога 17.12.2025. последњи уписан број библиотечке јединице је 1264. Током 2025. године Последња уписана јединица сликовне

грађе 25.9.2025. године носи инвентарски број 1206, и представља стваран број уписаних јединица ове врсте грађе. Прошле године није било принова када је у питању звучна грађа и стара и ретка књига.

У току 2025. године библиотека је приновљена за 213 јединица библиотечно-информационе крађе. Тако је набављено 159 јединица монографских публикација, 21 серијских, 1 јединице слиговне грађе и 32 каталога. Куповином су набављене 2 монографске публикације, разменом 23 монографских, 10 серијских и 17 каталога, док је на поклон добијено 114 монографских публикација, 6 серијске, 10 каталога и 1 јединица сликовне грађе. Сопственим издањем је приновљено 20 монографских (4 наслова), 5 серијских (један наслов) и 14 јединица каталога.

Библиотеку Музеја Крајине, осим запослених стручњака у музеју, користе истраживачи, ученици, студенти и други заинтересовани за садржаје које наша специјална библиотека набавља. О коришћењу библиотечке грађе редовно се води дневна и месечна статистика. На основу евидентираних података из статистичких месечних дневника библиотека је имала 102 корисника, од тога 3 специјалисте, 57 са високом, 17 са вишом, 9 са средњом стручном спремом, 17 осталих корисника. У 2025. години било је 451 коришћења грађе: 244 монографских, 216 серијска публикација, 13 новина и 26 јединица остале библиотечке грађе. Такође 116 особа је испоручено укупно 404 податка, од тога 69 информације усменим путем, 198 јединица је испоручено електронским путем, 69 на физичким носиоцима и 137 копија.

2. Рад на текстовима

Промовисан 2. број зборника радова Музеја Крајине „Светионик“ у коме је објављен текст „Неготинске разгледнице у фонду сликовне грађе Библиотеке Музеја Крајине од 1896-1945. године“.

Током децембра радила сам на припреми разгледница из фонда сликовне грађе Музеја Крајине ради израде текста „Неготинске разгледнице у фонду сликовне грађе Библиотеке Музеја Крајине од 1945-2015. године“ за 3. број зборника радова Музеја Крајине „Светионик“

3. Остали послови:

-Јануара 2025. године урађен је попис основних средстава, ситног инвентара и краткорочних и дугорочних потраживања и финансијских пласмана, краткорочних и дугорочних обавеза, новчаних средстава и готовинских еквивалената;

-Унос података у Информацкиони систем за енергетски менаџмент;

-Рад на општим пословима (стручна и и општа документација, израда правилника, радни однос, пријаве и одјаве радника, регулисање здравственог осигурања запослених и др);

-послови вођења посетилаца кроз музејске поставке, дежурства и дежурство у време Фестивала Мокрањчеви дани.

СЛУЖБА ЗА ПРОСТОРНО ОЧУВАЊЕ МУЗЕЈСКОГ КОМПЛЕКСА
КУСТОС САРАДНИК ЗА ПРОСТОРНО ОЧУВАЊЕ МУЗЕЈСКОГ КОМПЛЕКСА
ИВАН РАДОСАВЉЕВИЋ

1. Активности у области безбедности, противпожарне заштите и техничког одржавања

У току 2025. године активно сам учествовао у спровођењу мера противпожарне заштите и техничке безбедности у објектима Музеја Крајине (централна зграда, Родна кућа Стевана Мокрањца и Музеј Хајдук Вељка).

Активности су обухватале:

- континуирану сарадњу са Управом за заштиту и спасавање – Одељењем за ванредне ситуације у Бору (са седиштем у Неготину), у циљу прикупљања, израде и достављања потребне документације;
- сарадњу са овлашћеном фирмом за контролу противпожарне опреме, током које је извршена редовна провера противпожарних апарата;
- редовну, двомесечну контролу функционалности стабилних система за дојаву пожара, почев од јануара 2025. године, након чега су директорки достављани Извештаји комисије о извршеној контроли. Комисију су чинили: Ивица Трајковић, документариста саветник, Бојан Милутиновић, домар, и ја;
- шестомесечну контролу противпожарне инсталације;
- проверу громобранске и електричне инсталације, коју је извршила екстерна овлашћена компанија.

Овим активностима допринео сам унапређењу безбедности запослених, посетилаца

и музејских збирки, у складу са законским и подзаконским прописима.

2. Учешће у реализацији изложби

У складу са описом послова радног места, учествовао сам у:

- реализацији сталних и повремених изложбених поставки у Музеју Крајине;
- техничкој припреми и поставци изложби Музеја Крајине у установама у којима је Музеј гостовао;
- давању мишљења о техничким и просторним могућностима за реализацију изложбених концепата.

3. Рад са посетиоцима

Током 2025. године био сам задужен за непосредан рад са посетиоцима у Музеју Хајдук Вељка, а по потреби и у осталим објектима Музеја Крајине. Послови су обухватили:

- редован рад са публиком;
- дежурства и приправност.

4. Сарадња на заштити покретних културних добара

У сарадњи са вишим кустосом – историчарем уметности, настављене су активности на заштити покретних културних добара. Током 2025. године:

- учествовао сам у примо-предаји иконе Светог Николе, рада Уроша Предића, из Музеја наивне и маргиналне уметности у Јагодини, након завршених конзерваторско-рестаураторских радова финансираних средствима Министарства културе Републике Србије;
- учествовао сам у преузимању бисте Стевана Мокрањца и скулптуре *Хајдук Вељко на коњу* у Нишу, након спроведених конзерваторских радова.

Ове активности реализоване су у складу са важећим процедурама за заштиту и транспорт културних добара.

5. Учествовање у реализацији креативно-едукативног програма

У сарадњи са кустосом педагогом, реализовао сам креативно-едукативну радионицу *Грожђе у бојама прошлости*, као пратећи програм изложбе *Трагом вина*.

У оквиру радионице учествовао сам у:

- интерпретацији тематског садржаја изложбе;

- едукативном раду са ученицима IV разреда ОШ *Бранко Радичевић* из Неготина;
- практичној реализацији програма који је повезао елементе етнологије, пољопривреде и музејске педагогије.

6. Конзервација и одржавање музејског комплекса

Током године учествовао сам у активностима на конзервацији и редовном одржавању паноа у комплексу Родне куће Стевана Мокрањца, са циљем очувања визуелног идентитета, функционалности и изложбене инфраструктуре комплекса. Поред тога, израђене су и монтиране заштитне решетке на прозорима Мокрањчеве куће, чиме је унапређена безбедност објекта. У оквиру текућег одржавања музејских простора, израђене су и постављене полице за адекватан смештај средстава за хигијену у гаражном простору музеја, чиме је побољшана организација и функционалност пратећих просторија

7. Попис имовине

У сарадњи са колегиницом Слађаном Милошевић, учествовао сам у редовном годишњем попису:

- основних средстава;
- ситног инвентара;
- краткорочних и дугорочних потраживања и обавеза;
- новчаних средстава и готовинских еквивалената.

Све наведене активности реализоване су у складу са описом послова радног места *сарадник за просторно очување музејског комплекса* и допринеле су очувању, безбедности и функционалности музејских објеката, као и унапређењу изложбене и едукативне делатности Музеја Крајине.

ВОДИЧКА СЛУЖБА

МУЗЕЈСКИ ВОДИЧ

ВЕСНА ЈАЊИЋ

Водички послови

Током 2026. године обављала сам послове који су обухватили активности усмерене на презентацију, едукацију и пружање стручних информација посетиоцима.

У оквиру редовног рада и дежурстава реализовала сам:

1. Презентацију музејских поставки организованим групама посетилаца (екскурзије и

друге организоване групне посете);

2. Стручно вођење појединачних посетилаца кроз музејске поставке, уз прилагођавање презентације различитим узрастима и нивоима интересовања;
3. Представљање музејских поставки деци предшколског и школског узраста, у сарадњи са наставницима и школама са подручја општине Неготин.

Едукативне и креативне радионице

У сарадњи са педагошком службом Музеја Крајине учествовала сам у реализацији едукативних и креативних радионица, чији је циљ развијање вештина, подстицање креативности и стицање знања кроз интерактивне методе учења.

Током 2026. године учествовала сам у реализацији следећих програма:

1. Традиционална Ускршња радионица;
2. Креативна радионица „Грожђе у бојама прошлости“;
3. Учешће у програму „Дечији дан у музеју“.

Помоћ при реализацији изложби и других програмских активности

Музеј Крајине редовно реализује сопствене и гостујуће изложбе, као и различите програмске активности. Учествовала сам у постављању и реализацији следећих изложби и програма:

1. Изложба „Трагом вина“;
2. Изложба „Женске школе у Неготину у 19. и првој половини 20. века“;
3. Фестивал Божићног колача – Чесница 2025.

Представљање изложби заинтересованим посетиоцима

Као музејски водич редовно сам реализовала стручна вођења кроз све сталне и гостујуће изложбе, представљајући концепт, циљеве и значај изложених радова и предмета, уз прилагођавање садржаја различитим категоријама посетилаца.

Презентација Музеја путем интернета

Музеј Крајине препознаје значај дигиталне презентације, која омогућава већу доступност информација, ширење публике, изградњу кредибилитета и ефикасну промоцију установе.

У сарадњи са кустосом педагогом и музејским саветником – документаристом, учествовала сам у креирању и објављивању садржаја на друштвеним мрежама, као и у ажурирању званичне интернет странице кроз објављивање релевантних информација о активностима Музеја Крајине.

Књиговодствени послови

На основу Одлуке директора од 11. 9. 2024. године, бр. 442/24, именована сам за одговорно лице задужено за израду калкулација за сувенирницу Музеја Крајине.

Ови послови обухватају:

- израду калкулација за сувенирницу,
- вођење пропратне документације о пријему и продаји сувенира,
- контролу улазне и излазне књиге,
- праћење и контролу стања залиха у сувенирници.

Извештајем о раду Музеја Крајине за 2025. годину желели смо да прикажемо да је установа радила у складу са Програмом рада, у оквиру финансијских могућности и да је већину планираног остварила. Посебно истичемо сарадњу са представницима научних, културних, просветних и општинских институција, којима су запослени у Музеју Крајине увек били на располагању, ради афирмације Музеја и културног наслеђа Неготина.

директорка Музеја Крајине

Весна Станковић

Музеј Крајине
Вере Радосављевић 1
19 300 Неготин
24.02.2026. год.

**ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈ МУЗЕЈА КРАЈИНЕ
ЗА ПЕРИОД 01.01.2025. – 31.12.2025. год.**

Укупно примљена средства од буџета општине, извор финансирања 01, конто 791100 износе 24.836.061,39 дин. Ова средства утрошена су за следеће намене:

- За плате, додатке и накнаде запослених, конто 411100 износ од 18.052.772,23 дин.
- На доприносе за пензијско и инвалидско осигурање, конто 412100 износ од 1.805.277,35 дин.
- На допринос за здравствено осигурање, конто 412200 износ од 929.717,74 дин.
- Помоћ у медицинском лечењу запосленог или чланова уже породице (солидарна помоћ запосленог), конто 414400 износ од 64.111,05 дин.
- На накнаде трошкова за запослене, конто 415100 износ од 659.475,18 дин. (превоз на посао и са посла)
- За награде запосленима конто 416100 (Јубиларна награда Ивана Радосављевића) износ од 297.749,40 дин.
- За трошкове платног промета и банкарских услуга, конто 421100 износ од 37.000,82 дин.
- За енергетске услуге, конто 421200 износ од 330.524,52 дин.
- За комуналне услуге, конто 421300 износ од 119.671,97 дин.
- За услуге комуникација, конто 421400 износ од 115.844,66 дин. (телефон и интернет)
- На трошкове осигурања (осигурање грађевинских објеката, осигурање лица од незгоде, осигурање остале дугорочне имовине и службеног аутомобила) конто 421500 износ од 63.282,77 дин.
- На трошкове службених путовања у земљи конто 422100 утрошено је 9.910,00 дин.
- За административне услуге (привремени и повремени послови за једног радника) конто 423100 износ од 612.709,69 дин.
- За компјутерске услуге, конто 423200 износ од 59.994,95 дин. (одржавање рачуноводственог програма и фискалне касе).
- На услуге информисања (штампања) конто 423400 износ од 25.200,00 дин. (музејске публикације, плакати, каталози изложбе...)
- За стручне услуге, конто 423500 износ од 20.448,00 дин. (уговори о делу)
- На услуге за домаћинство и угоститељство, конто 423600 износ од 43.810,00 дин.
- За репрезентацију, конто 423700 износ од 114.004,37 дин. (кетеринг)
- За остале опште услуге, конто 423900 износ од 1.282.912,21 дин. (ангажовање два помоћна радника на привременим и повременим пословима-послови одржавања хигијене)
- На остале специјализоване услуге конто 424900 износ од 22.500,00 дин.
- За текуће поправке и одржавање зграда и објеката, конто 425100 износ од 33.377,50 дин.
- За текуће поправке и одржавање опреме, конто 425200 износ од 14.500,00 дин. (поправка службеног аутомобила и рачунарске опреме)
- За административни материјал (канцеларијски материјал, цвеће), конто 426100 износ од 64.651,00 дин.
- За материјал за образовање и усавршавање запослених, конто 426300 износ од 22.000,00 дин.

- За материјал за саобраћај (гориво), конто 426400 износ од 13.346,98 дин.
- За материјал за одржавање хигијене, конто 426800 износ од 15.269,00 дин.
- За материјал за посебне намене конто 426900 износ од 6.000,00 дин.

Музеј Крајине остварио је и уплатио јавни приход од продаје улазница за објекте Музеја буџету општине Неготин преко упланог рачуна јавних прихода 742352 и то износ од 6.727.442,00 динара, извор 04, од чега је износ од 5.686.073,81 дин. требован и утрошен за следеће намене:

- За отпремнине и помоћ, конто 414300 износ од 474.584,00 дин.
- За помоћ у медицинском лечењу запосленог или чланова уже породице конто 414400 (силидарна помоћ запосленима) износ од 547.000,00 дин.
- За наканде трошкова запослених, конто 415100 износ од 5.695,98 дин.
- За награде запосленим и остали посебни расходи, конто 416100 износ од 40.000,00 дин.
- На трошкове платног промета и банкарских услуга, конто 421100 износ од 22.357,18 дин.
- За комуналне услуге конто 421300 износ од 27.834,17 дин.
- За услуге комуникација, конто 421400 износ од 25.635,00 дин. (допуна службених телефона за музејске водиче и телефон)
- На трошкове осигурања, конто 421500 износ од 11.649,00 дин.
- На трошкове службених путовања у земљи (трошкови службених путовања запослених у музеју), конто 422100 износ од 132.601,00 дин.
- За административне услуге (уговор о делу), конто 423100 износ од 544.167,58 дин.
- За компјутерске услуге, конто 423200 износ од 146.353,35 (одржавање рачуноводственог програма) дин.
- На услуге образовања и усавршавања запослених (котизација за семинаре) конто 423300 утрошено је 10.000,00 дин.
- На услуге информисања (штампања) конто 423400 износ од 729.175,00 дин. (штампање збирки, плаката, каталога изложби, СIP, ISBN)
- На стручне услуге (контрола ПП апарата и вентила на котлу), конто 423500 утрошено је 80.189,24 дин.
- На услуге за домаћинство и угоститељство, конто 423600 износ од 111.820,00 дин.
- На репрезентацију и поклоне, конто 423700 износ од 214.626,38 дин
- На остале опште услуге (ангажовање помоћног радника за одржавање хигијене), конто 423900 износ од 1.080.824,78 дин.
- На услуге образовања, културе и спорта (уговори о делу-програми), конто 424200 износ од 179.487,18 дин.
- За текуће поправке и одржавање зграда и објеката, конто 425100 износ од 499.144,70 дин.
- За текуће поправке и одржавање опреме, конто 425200 износ од 98.550,00 дин. (поправка и прање сл. ауга, сервисирање клима уређаја, сервис и одржавање рачунара)
- На административни материјал (канцеларијски материјал, цвеће), конто 426100 износ од 95.321,00 дин.
- На материјал за усавршавање и образовање запослених (стручна литература за потребе запослених) конто 426300 износ од 44.000,00 дин.
- На материјал за саобраћај (гориво), конто 426400 износ од 84.309,61 дин.
- На материјал за образовање, културу и спорт, конто 426600 износ од 3.726,00 дин. (лајсне за изложбу и за слике).
- На материјал за одржавање хигијене и угоститељство, конто 426800 износ од 72.106,18 дин.
- На материјал за посебне намене (кутије за археолошки депо), конто 426900 износ од 89.997,60 дин. (урамљивање слика, рамови за слике, циркуларни нож).

- На остале порезе конто 482100 утрошено је 13.492,00 дин. (регистрација аута)
- За обавезне таксе конто 482200 износ од 1.969,38
- За накнаде штете за повреде или штете нанете конто 485100 износ од 157.500,00
- За административну опрему (рачунари, штампачи), конто 512200 износ од 122.539,00 дин.
- За нематеријалну имовину, конто 515100 износ од 19.400,00 дин.

Средства из извора 07 (пројекат конзервације на локалитету Шаркамен Археолошко налазиште Врело - Шаркамен, Пројекат конзерваторско-рестаураторских радова на откривеним и археолошки истраженим архитектонским садржајима - северне куле западне капије са належућим бедемом (сектор III)“ – на основу Уговора са Министарством културе и информисања о финансирању пројекта број: 451-04-3992/2025-02 од 06.08.2025. године у износу од 6.986.128,02 дин. утрошена су за следеће намене:

- На стручне услуге, конто 423500, износ од 100.771,61 динара (уговори о делу за консултантске и саветодавне услуге и припремне, административне и организационе послове)
- За материјал за саобраћај, конто 426400 износ од 47.000,00 динара (гориво)
- За нематеријалну имовину, конто 515100 износ од 6.836.356,41 динара (извођење радова, стручни и конзерваторски надзор)

Музеј Крајине остварио је и уплатио јавна примања од продаје робе за даљу продају у корист нивоа општина од сувенира буџету општине Неготин преко упланог рачуна јавних примања 823151 и то износ од 164.800,00 динара, извор 09, од чега је износ од 99.090,00 динара потребан и утрошен за следеће намене:

- За набавку залиха робе за даљу продају (куповину сувенира), конто 523100 износ од 99.090,00 динара.

I - Образложења уз годишњи извештај о извршењу буџета

Образложење одступања између одобрених средстава и извршења

Одступања између одобрених средстава и извршења постоје код извора финансирања **извор 07 - Средства Републике** неутрошена средства трансфера од других нивоа власти:

- У оквиру пројекта: Пројекат конзервације на локалитету Шаркамен Археолошко налазиште Врело - Шаркамен, Пројекат конзерваторско-рестаураторских радова на откривеним и археолошки истраженим архитектонским садржајима - северне куле западне капије са належућим бедемом (сектор III) –, на конту 515100 износ од 13.871,98 динара.

Извештај о коришћењу средстава из текуће и сталне буџетске резерве

Средства текуће буџетске резерве нису коришћена.

Средства сталне буџетске резерве нису коришћена.

Извештај о гаранцијама датим у току фискалне године

- Музеј Крајине нема датих гаранција у фискалној 2025. години.

Извештај о примљеним донацијама и задужењу на домаћем и страном тржишту новца и капитала и изврђеним отплатама дугова

- Музеј Крајине нема примљених донација нити задужења на домаћем и страном тржишту новца и капитала нити отплате дугова.

II - Напомене са објашњењима

- 1) Подносилац финансијског извештаја је Музеј Крајине Неготин, са седиштем у Неготину, у улици Вере Радосављевић број 1, матични број установе је 06991734, ПИБ 100566952. Музеј Крајине је установа културе - индиректни корисник буџета општине Неготин, чија је основна делатност обављање музејске, галеријске и збирне делатности;
- 2) За састављање Извештаја о новчаним токовима и састављање Извештаја о извршењу буџета коришћена је готовинска основа;
- 3) Стању готовине и готовинских еквивалената на почетку и крају извештајног периода налази се на 0;
- 4) Финансијски извештај одобрава се за објављивање 27.02.2026. године.
- 5) На рачунима подносиоца извештаја нема готовине, самим тим није расположива за коришћење, нити подлеже ограничењима за коришћење, нити има неискоришћених позајмицама;
- 6) Приходи и примања и расходи и издатци из Извештаја о извршењу буџета - Образац ИБ и прилива и одлива из Извештаја о новчаним токовима - Образац НТ су усклађени;
- 7) Нема додатних информација које нису приказане у финансијском извештају;

Музеј Крајине

директор Весна Станковић